PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2007. gada 24. maijā *

Lieta T-289/01

Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH, bijusī *Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland AG*, Ķelne [*Cologne*] (Vācija), ko pārstāv V. Deselerss [*W. Deselaers*], B. Meirings [*B. Meyring*], E. Vāgners [*E. Wagner*], advokāti,

prasītāja,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja S. Reitings [*S. Rating*], pēc tam P. Olivers [*P. Oliver*], H. Gedinga [*H. Gading*] un M. Šneiders [*M. Schneider*], un visbeidzot — V. Mūls [*W. Mölls*] un R. Zauers [*R. Sauer*], pārstāvji,

atbildētāja,

* Tiesvedības valoda — vācu.

ko atbalsta

Landbell AG für Rückhol-Systeme, Maijence [*Mayence*] (Vācija), ko pārstāv A. Rinne [*A. Rinne*] un A. Valcs [*A. Walz*], advokāti,

persona, kas iestājusies lietā,

par prasību atcelt Komisijas 2001. gada 17. septembra Lēmuma 2001/837/EK par procesu, kas ierosināts, pamatojoties uz EK līguma 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lietas COMP/34493 — *DSD*, COMP/37366 — *Hofmann* + *DSD*, COMP/37299 — *Edelhoff* + *DSD*, COMP/37291 — *Rechmann* + *DSD*, COMP/37288 — *ARGE* un pieci citi uzņēmumi + *DSD*, COMP/37287 — *AWG* un pieci citi uzņēmumi + *DSD*, COMP/37526 — *Feldhaus* + *DSD*, COMP/37254 — *Nehlsen* + *DSD*, COMP/37252 — *Schönmakers* + *DSD*, COMP/37250 — *Altvater* + *DSD*, COMP/37246 — *DASS* + *DSD*, COMP/37245 — *Scheele* + *DSD*, COMP/37244 — *SAK* + *DSD*, COMP/37243 — *Fischer* + *DSD*, COMP/37242 — *Trienekens* + *DSD*, COMP/37267 — *Interseroh* + *DSD*) (OV L 319, 1. lpp.), 3. pantu vai, pakārtoti, atcelt visu šo lēmumu, kā arī atcelt prasītājas saistības, kas minētas šī lēmuma 72. apsvērumā.

EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs R. Garsija-Valdekasass [*R. García-Valdecasas*], tiesneši Dž. D. Kuks [*J. D. Cooke*] un I. Labucka,

sekretāre K. Andova [*K. Andová*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2006. gada 11. un 12. jūlijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas

A — *Noteikumi par iepakojuma atkritumu rašanās novēršanu*

1 1991. gada 12. jūnijā Vācijas valdība pieņēma *Verordnung über die Vermeidung von Verpackungsabfällen* (Noteikumi par iepakojuma atkritumu rašanās novēršanu (*BGBl.*. 1991 I, 1234. lpp.)), kuru šai lietai piemērojamā redakcija ar grozījumiem stājās spēkā 1998. gada 28. augustā (turpmāk tekstā — "Noteikumi" vai "Noteikumi par iepakojumu"). Noteikumu mērķis ir novērst un samazināt iepakojuma atkritumu ietekmi uz vidi. Šajā sakarā tajos ražotājiem un izplatītājiem ir noteikts pienākums pieņemt atpakaļ un pārstrādāt izlietotu pārdošanas iepakojumu, ārpus sabiedriskās atkritumu iznīcināšanas sistēmas.

2 Saskaņā ar Noteikumu 3. panta 1. punktu pārdošanā izmantotais iepakojums (turpmāk tekstā — "iepakojums") ir tas, kurā tirdzniecības vietās iepakotas gala patērētājam paredzētas preces. Tas ir arī iepakojums, ko izmanto veikali, ēdināšanas uzņēmumi un citi pakalpojumu sniedzēji, lai nodrošinātu vai atvieglotu preču nodošanu gala patērētājam (pakalpojumu iepakojums), kā arī trauki un vienreizējās lietošanas galda piederumi.

3 Noteikumu 3. panta 7. punktā ražotājs ir definēts kā persona, kas ražo iepakojumu, iepakojuma materiālus vai preces, kas ļauj tieši izgatavot iepakojumu, kā arī persona, kas iepakojumu ieved Vācijas teritorijā. Noteikumu 3. panta 8. punktā teikts, ka izplatītājs ir persona, kas laiž tirgū iepakojumu, iepakojuma materiālus un preces, kas ļauj tieši izgatavot iepakojumu, vai arī iepakotas preces neatkarīgi no izplatīšanas stadijas. Sabiedrības, kas pārdod pa pastu, arī ir izplatītājas Noteikumu izpratnē. Visbeidzot, gala patērētāja jēdziens ir galvenokārt definēts Noteikumu 3. panta 10. punktā kā persona, kas preci vairs nepārdod tālāk tādā formā, kādā tā tai ir piegādāta.

4 Iepakojuma ražotāji un izplatītāji tiem Noteikumos noteikto pienākumu pieņemt atpakaļ un pārstrādāt iepakojumu var izpildīt divējādi.

5 Pirmkārt, atbilstoši Noteikumu 6. panta 1. un 2. punktam ražotājiem un izplatītājiem ir tirdzniecības vietā vai tās tuvumā bez maksas jāpieņem atpakaļ gala patērētāju izlietotais iepakojums un tas jāpārstrādā (turpmāk tekstā — "individuālā sistēma"). Izplatītājam ir pienākums pieņemt atpakaļ tikai tāda veida, formas un izmēra iepakojumu, kā arī iepakotas preces, kas ietilpst tā piedāvājumā. Izplatītājiem, kuru veikalu platība nepārsniedz 200 m^2, pienākums ir pieņemt atpakaļ tikai tādu preču iepakojumu, kuru preču zīmes tie pārdod (Noteikumu 6. panta 1. punkta ceturtais un piektais teikums). Saskaņā ar Noteikumu 6. panta 1. punkta trešo teikumu individuālajā sistēmā izplatītājam ir gala patērētājam "skaidri redzamos un izlasāmos plakātos" jāpaziņo par iespēju atdot iepakojumu atpakaļ.

6 Otrkārt, atbilstoši Noteikumu 6. panta 3. punkta pirmajam teikumam ražotāji un izplatītāji var pievienoties sistēmai, kas nodrošina regulāru gala patērētāju izlietotā

pārdošanas iepakojuma savākšanu to dzīvesvietā vai visā izplatītāja tirdzniecības zonā, lai to pārstrādātu (turpmāk tekstā — "kolektīvā sistēma"). Ražotāji un izplatītāji, kas pieder pie kādas kolektīvās sistēmas, ir atbrīvoti no pienākuma pieņemt atpakaļ un pārstrādāt iepakojumu, kas ietilpst šajā sistēmā. Saskaņā ar Noteikumu 6. panta I pielikuma 4. punkta 2) apakšpunkta otro teikumu ražotājiem un izplatītājiem ir jāapliecina to piederība pie kādas kolektīvās sistēmas "ar marķējuma vai ar kāda cita piemērota līdzekļa palīdzību". Tie tādējādi var par šo piederību paziņot uz iepakojuma vai izmantot citus pasākumus, kā, piemēram, klientu informēšanu pārdošanas vietā vai iepakojumam pievienojot paziņojumu.

7 Piemērojot Noteikumu 6. panta 3. punkta vienpadsmito teikumu, kolektīvajām sistēmām ir jābūt apstiprinātām attiecīgo federālo zemju [*Länder*] kompetentajās iestādēs. Lai šīs sistēmas tiktu apstiprinātas, tām it īpaši ir jāaptver vismaz visa vienas federālās zemes teritorija, jānodrošina regulāra iepakojuma savākšana patērētāju dzīvesvietu tuvumā un jābūt noslēgušām līgumus ar vietējām atkritumu pārvaldības organizācijām. Visi uzņēmumi, kas kādā federālajā zemē atbilst šiem nosacījumiem, var tur izveidot apstiprinātu kolektīvo sistēmu.

8 Kopš 2000. gada 1. janvāra individuālajām sistēmām un kolektīvajām sistēmām ir jāievēro vienāds reģenerācijas līmenis. Šis līmenis, kas ir noteikts Noteikumu I pielikumā, atšķiras atkarībā no materiāla, no kā izveidots iepakojums. Savākšanas un reģenerācijas pienākumu izpilde individuālās sistēmas gadījumā tiek nodrošināta ar neatkarīgu ekspertu izdotu sertifikātu, bet kolektīvās sistēmas gadījumā — sniedzot ticamus datus par savākto un pārstrādāto iepakojumu.

9 Turklāt Noteikumu 6. panta 1. punkta devītajā teikumā ir norādīts, ka, ja kāds izplatītājs nepilda savu pienākumu savākt un pārstrādāt iepakojumu ar individuālās sistēmas palīdzību, tam tas ir jādara ar kādas kolektīvās sistēmas palīdzību.

10 Šajā sakarā 2000. gada 24. maijā Vācijas iestādes Komisijai administratīvajā procesā paziņotajos apsvērumos (turpmāk tekstā — "Vācijas iestāžu apsvērumi") norādīja, ka Noteikumi par iepakojumu ļauj izplatītājam apvienot iepakojuma savākšanu tirdzniecības vietas tuvumā individuālajā sistēmā un savākšanu gala patērētāja tuvumā kolektīvajā sistēmā, pievienojoties kolektīvajai sistēmai tikai saistībā ar daļu no iepakojuma, ko tas ir laidis tirgū.

11 Vācijas iestāžu apsvērumos bija norādīts arī tas, ka, ja izplatītājs bija izvēlējies piedalīties kādā kolektīvajā sistēmā saistībā ar visu iepakojumu, ko tas pārdeva, tas vairs nebija pakļauts 6. panta 1. un 2. punktā paredzētajiem pienākumiem, kas nozīmēja, ka vēlāka izvēle iznīcināt iepakojumu individuāli nebija iespējama. Savukārt, ja izplatītājs sākumā izvēlējās individuālo sistēmu, vēlāka piedalīšanās kādā kolektīvajā sistēmā bija iespējama, ja reģenerācijas līmenis individuālās iznīcināšanas ietvaros nebija sasniegts.

B — Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH *kolektīvā sistēma, firmas zīmes izmantošanas līgums un līgums par pakalpojumu sniegšanu*

12 Kopš 1991. gada *Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH* (turpmāk tekstā — "prasītāja" vai "*DSD*") ir vienīgā sabiedrība, kas izmanto kolektīvo sistēmu visā Vācijas teritorijā (turpmāk tekstā — "*DSD* sistēma"). Šajā sakarā *DSD* 1993. gadā apstiprināja visu federālo zemju kompetentās iestādes.

13 Lai izmantotu *DSD* sistēmu, ražotājiem un izplatītājiem ir ar *DSD* jānoslēdz līgums, kas tiem dod tiesības izmantot firmas zīmi "Der Grüne Punkt", kas atbilst kolektīvajai preču zīmei "Der Grüne Punkt", kura pieder *DSD*. Par to attiecīgie

ražotāji un izplatītāji maksā *DSD* noteiktu atlīdzību. Par firmas zīmes izmantošanas līgumu Komisija 2001. gada 20. aprīlī pieņēma Lēmumu 2001/463/EK par EKL 82. panta piemērošanas procesu (Lieta COMP D3/34493 — *DSD*) (OV L 166, 1. lpp.). Prasītāja cēla prasību atcelt šo lēmumu, kas tika izskatīta lietā T-151/01 *DSD*/Komisija.

14 *DSD* sistēmā prasītāja pati nevāc un nepārstrādā izlietoto iepakojumu ar firmas zīmi "Der Grüne Punkt", bet gan par šiem pakalpojumiem noslēdz apakšlīgumus ar savākšanas uzņēmumiem. Attiecības starp *DSD* un šiem uzņēmumiem regulē tipveida līgums, kurā vairākas reizes izdarīti labojumi un kura mērķis ir izveidot un izmantot sistēmu iepakojuma savākšanai un šķirošanai (turpmāk tekstā — "līgums par pakalpojumu sniegšanu"). Sašķiroti, šie materiāli tiek transportēti uz reciklēšanas centriem to pārstrādei.

Prāvas rašanās fakti

15 1992. gada 2. septembrī *DSD*, lai iegūtu negatīvu apstiprinājumu vai vismaz lēmumu piemērot atbrīvojumu, paziņoja Komisijai savus statūtus un vairākas vienošanās, starp kurām bija līgums par pakalpojumu sniegšanu — vienīgā vienošanās, kam ir nozīme šajā lietā.

16 1997. gada 27. martā Komisija *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī* (OV C 100, 4. lpp.) publicēja paziņojumu, kas prasīts Padomes 1962. gada 6. februāra Regulā Nr. 17, "Pirmā regula par [EKL 81.] un [82.] panta īstenošanu" (OV 13, 204. lpp.), un kurā tā pavēstīja savu nodomu apstiprināt paziņotās vienošanās.

17 Šajā paziņojumā Komisija it īpaši norādīja, ka *DSD* attiecībā pret to bija uzņēmusies vairākas saistības, piemēram, neuzlikt pienākumu savākšanas uzņēmumiem strādāt tikai *DSD* labā un saistības nepiespiest uzņēmumus konteinerus vai citas savākšanas iekārtas izmantot ekskluzīvi līguma par pakalpojumu sniegšanu izpildei. *DSD* tomēr bija precizējusi, ka šīs otrās saistības nebija spēkā, kad trešās personas izmantotie konteineri vai savākšanas iekārtas neatbilda "iestāžu izsniegtai atļaujai", kad Noteikumos par iepakojumu vai citos tiesību aktos bija noteikts pretējais vai kad šāda izmantošana nebija pieļaujama citu iemeslu dēļ, kas saistīti, piemēram, ar kaitīgu vielu izmantošanu. *DSD* norādīja arī, ka to, ka trešās personas izmantoto konteinerus un citas savākšanas iekārtas, varētu ņemt vērā, aprēķinot savākšanas uzņēmumu atlīdzību (*Oficiālajā Vēstnesī* publicētā paziņojuma 66. un 67. apsvērums, apstrīdētā lēmuma 71. un 134. apsvērums).

18 Pēc šī paziņojuma publicēšanas *Oficiālajā Vēstnesī* Komisija saņēma ieinteresēto trešo personu apsvērumus par dažādiem līguma par pakalpojumu sniegšanu piemērošanas aspektiem. Šīs trešās personas apgalvoja, ka faktiski atšķirībā no iepriekš minētajām saistībām *DSD* tiem neļāva brīvi izmantot savākšanas iekārtas, ko lietoja *DSD* partneri (apstrīdētā lēmuma 76. un 77. apsvērums). Apstrīdētajā lēmumā Komisija tādējādi norāda, ka *DSD* bija pieprasījusi, lai tās konkurentiem netiktu atļauts izmantot šīs iekārtas bez tās piekrišanas. Šī prasība bija viens no iemesliem sūdzībai, ko, pamatojoties uz EKL 82. pantu, iesniedza *Vereinigung für Wertstoffrecycling* (turpmāk tekstā — "*VfW*"), un par to arī tika ierosināta tiesvedība *Landgericht Köln* (Ķelnes Apgabaltiesa, Vācija) (apstrīdētā lēmuma 57. un 136. apsvērums).

19 Šajā lietā *DSD* bija cēlusi prasību, pamatojoties uz Vācijas likumu par negodīgu konkurenci, pret individuālo sistēmu *VfW*, kas vēlējās bez atlīdzības izmantot *DSD* sistēmas zināmas Vācijas slimnīcās izmantotās savākšanas iekārtas. Šajā lietā 1997. gada 18. martā *Landgericht Köln* pasludināja spriedumu, kas bija *DSD* labvēlīgs tādā ziņā, ka Vācijas tiesa *DSD* sistēmas savākšanas iekārtu kopīgu

izmantošanu bez maksas atzina par nelikumīgu. Šajā spriedumā *Landgericht Köln* arī norādīja, ka, ņemot vērā lietas apstākļus, piemērota kompensācija par šādu kopīgu izmantošanu ir iespējama tikai, ja *VfW* par šo savākšanas iekārtu kopīgu izmantošanu maksātu tieši *DSD* zināmu atlīdzību.

20 Šajā sakarā Komisija 1997. gada 21. augusta vēstulē *DSD* norādīja, ka rīcība, lai kavētu trešās personas izmantot tā partneru savākšanas iekārtas, varētu attiekties uz EKL 82. pantu, un uzsvēra nozīmi, kāda šādai rīcībai varētu būt attiecībā uz atbrīvojuma piešķiršanas procesu, jo atbilstoši EKL 81. panta 3. punktā minētajam ceturtajam nosacījumam vienošanās, kas paziņota, lai saņemtu atbrīvojumu, nedrīkst likvidēt konkurenci attiecībā uz konkrētu preču būtisku daļu.

21 Kad Komisija bija izteikusi šo viedokli, *DSD*, lai kliedētu šīs iestādes 1997. gada 21. augusta vēstulē izteiktās bažas, uzņēmās šādas saistības (apstrīdētā lēmuma 58., 72. un 137. apsvērums):

"[*DSD*] apņemas pret *VfW* un līdzīgās situācijās vairs neierosināt tādas prasības pārtraukt nelikumīgu darbību kā [*Landgericht Köln*] 1997. gada 18. marta spriedumā aprakstītās. Tiesību uz informāciju un tiesību uz atlīdzību izmantošana attiecībās ar savākšanas uzņēmumiem, kas ir līgumiski saistīti ar [*DSD*], paliek iespējama."

Apstrīdētais lēmums

22 2001. gada 17. septembrī Komisija pieņēma Lēmumu 2001/837/EK par procesu, kas ierosināts, pamatojoties uz EK līguma 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lietas

COMP/34493 — *DSD*, COMP/37366 — *Hofmann* + *DSD*, COMP/37299 — *Edelhoff* + *DSD*, COMP/37291 — *Rechmann* + *DSD*, COMP/37288 — *ARGE* un pieci citi uzņēmumi + *DSD*, COMP/37287 — *AWG* un pieci citi uzņēmumi + *DSD*, COMP/37526 — *Feldhaus* + *DSD*, COMP/37254 — *Nehlsen* + *DSD*, COMP/37252 — *Schönmakers* + *DSD*, COMP/37250 — *Altvater* + *DSD*, COMP/37246 — *DASS* + *DSD*, COMP/37245 — *Scheele* + *DSD*, COMP/37244 — *SAK* + *DSD*, COMP/37243 — *Fischer* + *DSD*, COMP/37242 — *Trienekens* + *DSD*, COMP/37267 — *Interseroh* + *DSD*) (OV L 319, 1. lpp., turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums" vai "lēmums").

23 Komisija apstrīdētajā lēmumā veiktajā vērtējumā par pamatu ņem *DSD* pieprasījumu sniegt negatīvu apstiprinājumu vai eventuāli saistībā ar līgumu par pakalpojumu sniegšanu pieņemt lēmumu piemērot atbrīvojumu.

A — *Par līgumtiesiskajām attiecībām starp* DSD *un savākšanas uzņēmumiem*

24 *DSD* pati nevāc iepakojumu, bet izmanto savākšanas uzņēmumus, ar kuriem tā noslēdz līgumu par pakalpojumu sniegšanu. Piemērojot šī tipveida līguma 1. pantu, *DSD* katram savākšanas uzņēmumam uztic ekskluzīvu uzdevumu savākt un šķirot iepakojumu noteiktā zonā atbilstoši kolektīvajai sistēmai, un tas tiek piešķirts uz aptuveni piecpadsmit gadiem (turpmāk tekstā — "savākšanas uzņēmumam paredzēts ekskluzivitātes noteikums" vai "ekskluzivitātes noteikums").

25 Savākšana notiek konteineros, kas novietoti attiecīgo patērētāju dzīvesvietu tuvumā, vai aizvācot vai iztukšojot savākšanas uzņēmuma patērētājiem izdalītus plastmasas maisus vai tvertnes. Savākšanas uzņēmums ir konteineru un tajos izmestā vai savāktā iepakojuma īpašnieks. Savākto materiālu šķirošana ir savākšanas uzņēmumu

kompetencē, un tā galvenokārt notiek speciālā šķirošanas centrā. Katrs savākšanas uzņēmums saņem atlīdzību no *DSD* atkarībā no dažādu materiālu veidu svara, sašķiroto atkritumu apstrādes izmaksām un tā, cik veiksmīgi noritējusi savākšana (apstrīdētā lēmuma 32., 45. un 51. apsvērums).

26 Papildus apstrīdētajā lēmumā ir norādīts, ka savākšanas uzņēmumi principā vienlaikus ar papīra un kartona iepakojumu aizvāc arī iespieddarbus (avīzes un žurnālus). Taču, tā kā vākt šos iespieddarbus, kas veido aptuveni 75 % no šāda veida materiāla, neietilpst uzdevumos, ar kuriem nodarbojas *DSD*, par to savākšanu *DSD* nemaksā (apstrīdētā lēmuma 32. apsvērums).

B — *Vērtējums saistībā ar EKL 81. panta 1. punktu*

27 Šajā vērtējumā apstrīdētajā lēmumā apskatīti divi līguma par pakalpojumu sniegšanu aspekti.

1. *Par savākšanas uzņēmumam paredzēto ekskluzivitātes noteikumu*

28 Pirmkārt, apstrīdētajā lēmumā ir norādīts, ka savākšanas uzņēmumam paredzētā ekskluzivitātes noteikuma, kas ir ietverts visos *DSD* ar tās partneriem noslēgtajos līgumos par pakalpojumu sniegšanu, mērķis ir liegt citiem savākšanas uzņēmumiem piedāvāt savus pakalpojumus *DSD* (apstrīdētā lēmuma 122.–124. apsvērums).

29 Lai izanalizētu minēto noteikumu saskaņā ar EKL 81. panta 1. punktu, Komisija vispirms analizē pieprasījuma situāciju Vācijas izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja un tā šķirošanas tirgū (turpmāk tekstā — "izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgus"). Šajā sakarā apstrīdētajā lēmumā ir minēts, ka *DSD* apstrādā aptuveni 70 % iepakojuma, ko iespējams savākt Vācijā, un vismaz 80 % no pieprasījuma izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū. *DSD* ietekme tādējādi ir nozīmīga gan visā valstī, kur tā ir vienīgā pieejamā kolektīvā sistēma, gan 500 teritorijās, kurās noslēgti līgumi par pakalpojuma sniegšanu (apstrīdētā lēmuma 126. un 127. apsvērums).

30 Par piedāvājumu apstrīdētajā lēmumā turklāt uzsvērts, ka daudzi uzņēmēji piedāvā savākšanas pakalpojumus. Lēmumā arī norādīts, ka "šobrīd galvenokārt vietas taupīšanas un loģistikas apsvērumu dēļ ir diezgan neiespējami, ka cita pie privātiem patērētājiem strādājoša savākšanas sistēma papildinātu to, ko jau ir izveidojusi *DSD*". Gluži pretēji, lēmumā norādīts, ka "daudz ticamāk, ka kāda potenciāli konkurējoša kolektīvā sistēma un/vai individuālā sistēma sadarbosies ar uzņēmumiem, kas jau šobrīd nodrošina savākšanas pakalpojumus *DSD* labā, pamatojoties uz līgumu par pakalpojumu sniegšanu, jo mājsaimniecību tuvumā uzstādītā savākšanas infrastruktūra rada nopietnu šķērsli". Tādējādi Komisija uzskata, ka tikai dažās mājsaimniecībām līdzīgās vietās kā slimnīcās vai ēdnīcās, ievērojot noteiktus nosacījumus loģistikas un iepakojuma ziņā, citi savākšanas uzņēmumi, kas nav *DSD* partneri, varētu uzstādīt savus savākšanas konteinerus papildus tiem, ko izmanto *DSD* sistēma. Lēmumā tomēr uzskatīts, ka šādas iespējas ekonomiski ir salīdzinoši nenozīmīgas un ka tādējādi nav ticams, ka līguma spēkā esamības laikā izslēgtajiem savākšanas uzņēmumiem būs lielas iespējas piedāvāt savus pakalpojumus visās līgumiskajās teritorijās, kuras paredzētas kādā *DSD* līgumā par pakalpojumu sniegšanu (apstrīdētā lēmuma 127. un 128. apsvērums).

31 Turklāt lēmumā ir norādīts, ka ekskluzivitātes noteikuma spēkā esamībai ir izšķiroša nozīme, novērtējot tā ietekmi uz konkurenci, ņemot vērā, ka, jo ilgāks ir šis termiņš,

jo ilgāk šis noteikums liedz savākšanas uzņēmumiem, kas nav *DSD* partneri, iespēju iesniegt piedāvājumu, lai apmierinātu Vācijas vislielākās kolektīvās sistēmas pieprasījumu (apstrīdētā lēmuma 129. un 130. apsvērums).

32 Šīs analīzes beigās Komisija konstatē, ka savākšanas uzņēmumu pieeja izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgum ir būtiski ierobežota, kas lielā mērā veicina tirgu slēgšanu lielā Kopējā tirgus daļā. Tādējādi savākšanas uzņēmumam paredzētais ekskluzivitātes noteikums ir konkurences ierobežojums EKL 81. panta 1. punkta izpratnē (apstrīdētā lēmuma 132. apsvērums). Šajā sakarā izjautāta tiesas sēdē, *DSD* norādīja, ka tā šo analīzi neapstrīd.

2. *Par pieeju savākšanas uzņēmumu iekārtām*

33 Otrkārt, apstrīdētajā lēmumā apskatīts tas, kādā mērā *DSD* konkurenti var piekļūt savākšanas uzņēmumu iekārtām. Šajā sakarā Komisija norāda, ka, pēc tās domām, konkurences ierobežojums EKL 81. panta 1. punkta izpratnē pastāvētu, "ja līgums par pakalpojumu sniegšanu būtu formulēts tā, lai liegtu *DSD* konkurentiem pieeju savākšanas infrastruktūrai" (apstrīdētā lēmuma 133. apsvērums).

34 Lai pamatotu šo apgalvojumu, lēmumā minēts, pirmkārt, tas, ka savākšanas uzņēmumu iekārtām ir "īpaša nozīme konkurences ziņā tāpēc, ka savākšanas infrastruktūra, kas atrodas mājsaimniecību tuvumā, rada nopietnu šķēršli". Tādējādi lēmumā norādīts, ka šāda veida savākšana principā notiek pie noteiktas teritorijas vienības patērētājiem (savākšanas sistēmas), izņemot brīvprātīgas nodošanas

sistēmas (izgāztuves), kas pastāv tikai atsevišķās vietās. Lēmumā arī norādīts, ka loģistikas apsvērumu dēļ savākšanu no mājsaimniecībām principā ar optimāliem izmaksu noteikumiem ir iespējams veikt, tikai izmantojot ierobežotu skaitu savākšanas uzņēmumu. Turklāt lēmumā uzsvērts, ka vietas ierobežojumu, kā arī privātiem patērētājiem savākšanas ziņā izveidojušos ieradumu dēļ atkritumu savākšanas vietās var novietot tikai pa vienai atkritumu tvertnei katram materiāla veidam (piemēram, stiklam, papīram vai vieglam iepakojumam). Šādi apstākļi ir galvenais iemesls, kāpēc parasti viens savākšanas uzņēmums uzņemas vākt gan mājsaimniecības atkritumus, gan reciklējamus materiālus (apstrīdētā lēmuma 133. apsvērums, lasot kopā ar tā 92. un 93. apsvērumu). Otrkārt, lēmumā atgādināts, ka pēc *Oficiālajā Vēstnesī* publicētā paziņojuma konkurenti bija izteikuši bažas. Komisija šeit atsaucas uz to, ka šajā sakarā vairākas ieinteresētās trešās personas norādīja, ka pretēji pirmajām saistībām, ko *DSD* bija iesniegusi (skat. 17. punktu), šis uzņēmums neļāva trešām personām brīvi piekļūt tās partneru savākšanas iekārtām, pieprasot saņemt tās piekrišanu šo iekārtu kopīgai izmantošanai (apstrīdētā lēmuma 133. apsvērums, lasot kopā ar tā 76. un 77. apsvērumu).

35 Šajā sakarā apstrīdētajā lēmumā atgādināts, ka sākumā *DSD* bija pieprasījusi, lai trešās personas kopīgi izmantot tās partneru savākšanas iekārtas varētu tikai ar tās piekrišanu. Lēmumā tomēr precizēts, ka pēc Komisijas 1997. gada 21. augusta vēstules, kurā *DSD* tika norādīts, ka tāda rīcība varētu attiekties uz EKL 82. pantu, *DSD* bija atteikusies pastāvēt uz nepieciešamību iegūt tās piekrišanu tam, lai trešās personas varētu izmantot *DSD* partneru savākšanas iekārtas (skat. 20. un 21. punktu). Lēmumā arī minēts, ka "tikpat problemātiska esot *DSD* rīcība, uzliekot trešām personām pienākumu maksāt par šo izmantošanu un/vai pieprasot ņemt vērā tās viedokli sarunās starp savākšanas uzņēmumiem un trešām personām par taisnīgu samaksu par kopēju konteineru izmantošanu". Tomēr lēmumā ir norādīts, ka, ja tās

partneru iekārtas tiek izmantotas kopīgi, *DSD* joprojām var vienoties par uzņēmumiem pārskaitītās maksas samazinājumu un tā var arī rūpēties par to, lai tai netiktu piestādīts rēķins par trešām personām paredzētu pakalpojuma sniegšanu (apstrīdētā lēmuma 136.–138. apsvērums).

36 Ņemot vērā šīs saistības un šos precizējumus, Komisija uzskata, ka līgums par pakalpojumu sniegšanu neietver nekādu ekskluzivitātes noteikumu *DSD* labā un ka savākšanas uzņēmumi var piedāvāt savus pakalpojumus *DSD* konkurentiem. Lēmumā tādējādi uzsvērts, ka "līgums par pakalpojumu sniegšanu tātad neizslēdz *DSD* konkurentu pieeju savākšanas infrastruktūrai tāpēc, ka tas nerada konkurences ierobežojumu [EKL] 81. panta 1. punkta izpratnē" (apstrīdētā lēmuma 134. un 139. apsvērums).

C — *Vērtējums par EKL 81. panta 3. punktu*

37 Lai atzītu EKL 81. panta 1. punktu par nepiemērojamu līgumam par pakalpojumu sniegšanu, apstrīdētajā lēmumā ir apskatīts savākšanas uzņēmumiem paredzētais ekskluzivitātes noteikums, ievērojot EKL 81. panta 3. punktā minētos nosacījumus.

38 Šajā sakarā apstrīdētajā lēmumā tiek uzskatīts, ka šis noteikums veicina ražošanas uzlabošanu un tehniskā vai ekonomiskā progresa attīstību, jo tas ļauj sasniegt vides aizsardzības mērķus (apstrīdētā lēmuma 142.–146. apsvērums), dodot patērētājiem taisnīgu no tā izrietošā labuma daļu (apstrīdētā lēmuma 147.–149. apsvērums).

39 Tāpat, runājot par līgumā par pakalpojumu sniegšanu paredzēto ekskluzivitātes saiknes obligāto raksturu, apstrīdētajā lēmumā ir uzsvērts, ka *DSD* sistēmas ieviešanai ir nepieciešami lieli savākšanas uzņēmumu ieguldījumi un tiem ir jābūt iespējām saņemt no *DSD* zināmas garantijas saistībā ar līguma termiņu, kas ļautu amortizēt un rentabilizēt šos ieguldījumus. Pēc pārbaudes Komisija tomēr uzskata, ka ir jāsamazina sākotnēji paredzētā ekskluzivitātes saikne, nosakot, ka tā beidzas 2003. gada 31. decembrī (apstrīdētā lēmuma 150.–157. apsvērums).

40 Visbeidzot, apstrīdētajā lēmumā ir apskatīts jautājums par to, vai ekskluzivitātes noteikums nevar likvidēt konkurenci izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū. Šajā sakarā Komisija sāk ar norādi, ka savākšanas uzņēmumi, kas nepieder pie *DSD* sistēmas, joprojām atradīs piedāvājumus individuālo sistēmu jomā. Tie katrā ziņā ir iespējami iepakojuma un atkritumu savākšanas vietu kombinācijām mazā daļā izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgus (apstrīdētā lēmuma 159. apsvērums).

41 Komisija turklāt norāda, ka izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgum ir raksturīgs tas, ka tajā ir ekonomiski izdevīgi uzticēt visu līguma teritoriju vienam savākšanas uzņēmumam un ka daudzos gadījumos nav izdevīgi uzstādīt vairākas mājsaimniecībām paredzētas savākšanas iekārtas teritorijas plānojuma, savākšanas infrastruktūras rakstura un patērētājiem izveidojošos ieradumu savākšanas jomā dēļ. Komisija uzskata, ka iepakojuma savākšanas tvertnes, kas atrodas mājsaimniecību tuvumā, tādējādi veido nopietnu šķērsli. Tāpēc tā uzskata par iespējamu, ka kolektīvās sistēmas, kas konkurē ar *DSD* sistēmu, un daļēji arī individuālās sistēmas bieži strādās kopā ar savākšanas uzņēmumiem, kas strādā *DSD* labā. Šī analīze Komisijai ļauj atgādināt nepieciešamību, lai *DSD* partneru savākšanas iekārtas tiktu izmantotas kopīgi, ņemot vērā, ka "brīva un neierobežota pieeja savākšanas infrastruktūrai, ko izveidojuši uzņēmumi, kas noslēguši līgumus par pakalpojumu sniegšanu ar *DSD*, ir noteicošais faktors gan konkurences palielināšanai izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja un tā šķirošanas pakalpojumu pieprasījuma ziņā, gan konkurences palielināšanai vertikālajā tirgū, kas atrodas pirms izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja un tā reģenerācijas organizācijas" (apstrīdētā lēmuma 162. apsvērums). Lēmumā šajā sakarā atgādināts, ka līgums par pakalpojumu sniegšanu savākšanas uzņēmumus nesaista ekskluzīvi ar *DSD* un ka

DSD ir uzņēmusies vairākas saistības, ieskaitot to, ka tā ir atteikusies piespiest savākšanas uzņēmumus izmantot savākšanas iekārtas tikai līguma par pakalpojumu sniegšanu izpildei un neierosināt tiesvedību pret trešām personām, ja tās vienlaikus izmanto šīs savākšanas iekārtas (apstrīdētā lēmuma 158.–163. apsvērums).

D — *Komisijas lēmumā piemērot atbrīvojumu noteiktie pienākumi*

42 Lai nodrošinātu, ka cerētās sekas uz konkurenci tiešām iestātos un EKL 81. panta 3. punktā noteiktie nosacījumi atbrīvojuma piemērošanai tiktu izpildīti, Komisija uzskata par nepieciešamu lēmumā piemērot atbrīvojumu līgumam par pakalpojumu sniegšanu paredzēt pienākumus Regulas Nr. 17 8. panta izpratnē (apstrīdētā lēmuma 164. apsvērums).

43 Pirmais pienākums *DSD* ir uzlikts apstrīdētā lēmuma 3. panta a) punktā, saskaņā ar kuru "*DSD* neliedz savākšanas uzņēmumiem noslēgt līgumus ar *DSD* konkurentiem, atļaujot tiem lietot savas tvertnes un citas izlietota pārdošanas iepakojuma savākšanas un šķirošanas iekārtas, kā arī izpildīt šos līgumus".

44 Otrais pienākums ir noteikts lēmuma 3. panta b) punktā, saskaņā ar kuru "*DSD* nedrīkst pieprasīt, lai savākšanas uzņēmumi, kas noslēguši līgumus ar *DSD* konkurentiem par kopīgu tvertņu un citu izlietota pārdošanas iepakojuma savākšanas un šķirošanas iekārtu izmantošanu, tai sniegtu pierādījumus par iepakojuma daudzumu, kas nav savākts *DSD* sistēmā".

45 Lai paskaidrotu, kāpēc ir jānosaka šādi pienākumi, lai gan *DSD* bija uzņēmusies saistības atļaut saviem konkurentiem izmantot savākšanas iekārtas, apstrīdētajā lēmumā ir minēts tas, cik svarīga nozīme ir brīvai pieejai šai infrastruktūrai, lai nodrošinātu konkurenci, un atrunas, ko *DSD* bija izteikusi saistībā ar vienu 71. apsvērumā minēto saistību izpildi (apstrīdētā lēmuma 164. apsvērums).

E — *Secinājums*

46 Ņemot vērā saistības, ko uzņēmusies *DSD*, kā arī lēmumā ietvertos pienākumus, apstrīdētajā lēmumā secināts, ka faktiski ir iespējama brīva un neierobežota pieeja savākšanas infrastruktūrai. Saskaņā ar lēmumu gan kolektīvajām sistēmām, kas konkurē ar *DSD* sistēmu, gan individuālajām savākšanas sistēmām ir reālas iespējas piekļūt izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgum. Šīs iespējas ļauj arī izveidot vajadzīgos apstākļus konkurences pastiprināšanai primārajā izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja un tā reģenerācijas organizācijas tirgū (apstrīdētā lēmuma 176.–178. apsvērums).

47 Tādējādi apstrīdētajā lēmumā ir norādīts, ka līgumā par pakalpojumu sniegšanu ietvertais savākšanas uzņēmumiem paredzētais ekskluzivitātes noteikums atbilst EKL 81. panta 3. punkta piemērošanas nosacījumiem (apstrīdētā lēmuma 179. apsvērums). Apstrīdētā lēmuma 2. pantā Komisija tādējādi norāda, ka "atbilstoši [EKL] 81. panta 3. punktam [..], EKL 81. panta 1. punktu [..] var atzīt par nepiemērojamu individuāliem pakalpojumu līgumiem, kuros paredzēta ekskluzivitātes saikne, ja to spēkā esamības termiņš nepārsniedz 2003. gada beigas," un ka "atbrīvojums ir piemērojams no 1996. gada 1. janvāra līdz 2003. gada 31. decembrim".

48 Šim atbrīvojumam ir noteikti divi iepriekš minētie pienākumi (skat. 43. un 44. punktu), kas minēti lēmuma 3. pantā, lai, pirmkārt, nodrošinātu pieeju līgumu

par pakalpojumu sniegšanu noslēgušo savākšanas infrastruktūrai un aizkavētu konkurences likvidēšanu konkrētajos tirgos un, otrkārt, ļautu *DSD* konkurentiem izmantot iepakojumu, ko tie savākuši sev, kopīgi izmantojot savākšanas iekārtas. Šie pienākumi ir obligāti nepieciešami, lai kavētu konkurences likvidēšanu konkrētajos tirgos, un tie konkretizē *DSD* ierosinātās saistības, ļaujot nodrošināt to tiesisko drošību (apstrīdētā lēmuma 182. apsvērums).

49 Visbeidzot, apstrīdētajā lēmumā ir norādīts, ka, ja kāda Vācijas pēdējās instances kompetenta tiesa taisa spriedumu, kurā, pretēji Komisijas viedoklim, tas, ka trešās personas izmanto uzņēmumu, kas noslēguši līgumu par pakalpojumu sniegšanu, savākšanas iekārtas, atzīts par neatbilstošu Noteikumiem par iepakojumu, tas tiks uzskatīts par būtiskām izmaiņām faktos, par kuriem pieņemts šis lēmums, un Komisijai tādējādi būs atkārtoti jāpārbauda EKL 81. panta 3. punkta piemērošanas nosacījumi līgumam par pakalpojumu sniegšanu un vajadzības gadījumā atbrīvojums jāatceļ (apstrīdētā lēmuma 183. apsvērums).

F — *Rezolutīvā daļa*

50 Rezolutīvās daļas 1. pantā ir minēts Komisijas viedoklis par statūtiem un līgumiem, sauktiem par garantijas līgumiem, par kuriem *DSD* bija paziņojusi vienlaikus ar līgumu par pakalpojumu sniegšanu:

"Pamatojoties uz šī brīža informāciju par lietas materiāliem un ņemot vērā *DSD* ierosinātās saistības, Komisija atzīst, ka nav iemesla, pamatojoties uz [EKL] 81. panta 1. punktu un EEZ līguma 53. panta 1. punktu, iebilst pret statūtiem un garantijas līgumiem".

51 Apstrīdētā lēmuma 2. pantā līgumam par pakalpojumu sniegšanu noteikts atbrīvojums:

"Atbilstoši [EKL] 81. panta 3. punktam un EEZ līguma 53. panta 3. punktam [EKL] 81. panta 1. punkts un EEZ līguma 53. panta 1. punkts tiek atzīti par nepiemērojamiem individuālajiem līgumiem par pakalpojumu sniegšanu, kuros paredzēta ekskluzivitātes saikne, ja tie ir spēkā ne vēlāk kā līdz 2003. gada beigām.

Atbrīvojums ir piemērojams no 1996. gada 1. janvāra līdz 2003. gada 31. decembrim".

52 Lēmuma 3. pantā Komisija minētajam atbrīvojumam nosaka divus pienākumus:

"2. pantā paredzētajam atbrīvojumam nosakāmi šādi pienākumi:

a) *DSD* neliedz savākšanas uzņēmumiem noslēgt ar *DSD* konkurentiem līgumus, kuros tiem atļauj izmantot savas tvertnes un citas pārdošanas iepakojuma savākšanas un šķirošanas iekārtas, kā arī izpildīt šos līgumus;

b) *DSD* nevar pieprasīt, lai savākšanas uzņēmumi, kas noslēguši ar *DSD* konkurentiem līgumus par kopīgu tvertņu un citu izlietota pārdošanas iepakojuma savākšanas un šķirošanas iekārtu izmantošanu, tai sniegtu pierādījumus par iepakojuma daudzumu, kas nav savākts *DSD* sistēmā."

Process un lietas dalībnieku prasījumi

53 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2001. gada 27. novembrī, prasītāja, pamatojoties uz EKL 230. panta ceturto daļu, cēla prasību atcelt apstrīdēto lēmumu.

54 Ar dokumentu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā reģistrēts 2002. gada 26. februārī, *Landbell AG für Rückhol-Systeme* (turpmāk tekstā — "*Landbell*"), kolektīvā sistēma, kas konkurē ar *DSD*, lūdza iestāties šajā tiesvedībā Komisijas atbalstam. Šis pieteikums par iestāšanos lietā tika paziņots lietas dalībniekiem, kas sniedza savus apsvērumus noteiktajos termiņos.

55 Ar 2002. gada 17. jūnija rīkojumu Pirmās instances tiesa (piektā palāta) atļāva *Landbell* iestāties lietā, un tā varēja sniegt savus apsvērumus 2002. gada 9. oktobrī.

56 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (piektā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu un procesa organizatorisko pasākumu ietvaros lietas dalībniekiem uzdeva vairākus jautājumus, uzaicinot uz tiem atbildēt tiesas sēdē.

57 2006. gada 11. un 12. jūlija tiesas sēdē tika uzklausīti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un viņu atbildes uz jautājumiem, ko uzdeva Pirmās instances tiesa.

58 Prasītājas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdētā lēmuma 3. panta a) un b) punktu;

— pakārtoti, atcelt visu apstrīdēto lēmumu;

— atcelt *DSD* saistības, kas minētas apstrīdētā lēmuma 72. apsvērumā;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

59 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

60 *Landbell* prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

61 Prasītāja savas prasības pamatojumam izvirza četrus pamatus. Pirmais pamats ir par to, ka pienākums, kas ietverts apstrīdētā lēmuma 3. panta a) punktā, pārkāpjot EKL 81. panta 3. punktu un samērīguma principu. Otrais pamats ir tāds, ka šis pienākums pārkāpjot EKL 86. panta 2. punktu. Trešais pamats ir par to, ka pienākums, kas ietverts apstrīdētā lēmuma 3. panta b) punktā, pārkāpjot EKL 81. panta 3. punktu un EKL 86. panta 2. punktu. Ceturtais pamats, saistīts ar apstrīdētā lēmuma 72. apsvērumā minētajām prasītājas saistībām, ir par pamattiesību uz pieeju tiesai pārkāpumu.

A — *Par pirmo pamatu, ka pienākums, kas ietverts apstrīdētā lēmuma 3. panta a) punktā, pārkāpj EKL 81. panta 3. punktu un samērīguma principu*

62 Prasītāja uzskata, ka pienākums, kas ietverts apstrīdētā lēmuma 3. panta a) punktā (turpmāk tekstā — "pirmais pienākums"), saskaņā ar kuru "*DSD* neliedz savākšanas uzņēmumiem noslēgt ar *DSD* konkurentiem līgumus, kuros tiem atļauj izmantot savas tvertnes un citas pārdošanas iepakojuma savākšanas un šķirošanas iekārtas, kā arī izpildīt šos līgumus", pārkāpj EKL 81. panta 3. punktu un samērīguma principu. Būtībā tā šo pamatu dala trīs daļās.

63 Pirmkārt, prasītāja apgalvo, ka pirmais pienākums nav objektīvi nepieciešams saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu, ņemot vērā, ka savākšanas un šķirošanas iekārtu (turpmāk tekstā — "savākšanas iekārtas") kopēja izmantošana nav obligāti nepieciešama *DSD* konkurentu uzņēmējdarbībai. Prasītāja apgalvo, ka vismaz apstrīdētā lēmuma pamatojums šajā sakarā neesot pietiekams.

64 Otrkārt, prasītāja, atbildot uz argumentāciju, kas minēta iebildumu rakstā, apgalvo, ka Komisijas minētais apgalvotais risks pārkāpt EKL 81. panta 1. punktu vai EKL 82. pantu ir spekulatīvs un nevar attaisnot pirmo pienākumu, kura mērķis katrā ziņā var būt tikai novērst konkurences likvidēšanu tirgū, kurā iepriekš konstatēts konkurences ierobežojums.

65 Treškārt, prasītāja norāda, ka pirmais pienākums nav samērīgs, apgalvojot, pirmkārt, ka savākšanas iekārtu kopīga izmantošana, ko uzliek šis pienākums, esot pretrunā Noteikumiem par iepakojumu, otrkārt, ka pirmais pienākums ietverot konkurences traucēkli, kas tai kaitējot, treškārt, ka minētais pienākums apdraudot preču zīmes "Der Grüne Punkt" specifisko mērķi, un, ceturtkārt, ka tas pārkāpjot tās pamattiesības uz pieeju tiesai.

66 Pirms šo argumentu izklāstīšanas prasītāja sākumā min iemeslus, kāpēc būtu nepieciešams iegūt tās piekrišanu savākšanas iekārtu kopīgai izmantošanai.

67 Šie iemesli jāizvērtē pirms pirmā pamata trīs daļu vērtējuma.

1. *Par nepieciešamību saņemt* DSD *piekrišanu kopīgai savākšanas iekārtu izmantošanai*

a) Lietas dalībnieku argumenti

68 Prasītāja apgalvo, ka, pat ja tā juridiski nav savākšanas iekārtu, uz kurām attiecas pirmais pienākums, īpašniece, tās tomēr ir jāuzskata par iekārtām, kas pieder *DSD*,

ņemot vērā to, ka tā tās ir finansējusi un to, ka tās ir neatņemama *DSD* sistēmas sastāvdaļa, kā arī to, ka uz tām ir preču zīme "Der Grüne Punkt". Tādējādi jebkādai kopīgai savākšanas uzņēmumu, kas noslēguši līgumu par pakalpojumu sniegšanu ar *DSD*, iekārtu izmantošanai būtu jāsaņem prasītājas piekrišana.

69 Lai pieradītu to, ka šāda piekrišana ir jāsaņem, prasītāja vispirms min to, ka tā finansē *DSD* sistēmā izmantotās savākšanas iekārtas. Šajā sakarā prasītāja it īpaši pamatojas uz līguma par pakalpojumu sniegšanu 7. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru *DSD* savākšanas uzņēmumiem pārskaitītā samaksa veido atlīdzību par visiem šī uzņēmuma veiktajiem pakalpojumiem, kas it īpaši ietver savākšanas tvertņu uzstādīšanu, iepakojuma pārvadāšanu un šķirošanu, kā arī atkritumu nodošanu. Prasītāja arī pamatojas uz *Landgericht Köln* 1997. gada 18. marta spriedumu, kurā norādīts, ka *DSD* konkurents gūst labumu no *DSD* sistēmas, kopīgi izmantojot savākšanas iekārtas, un ka šāda izmantošana var notikt tikai pēc "[*DSD*] piekrišanas saņemšanas (par samaksu)". Prasītāja arī citē principu, ka tiesības izmantojamas un pienākumi pildāmi labā ticībā, kam veltīts *Bürgerliches Gesetzbuch* (Vācijas Civillikums, turpmāk tekstā — "*BGB*") 242. pants, kas uzliek līgumslēdzējiem īpašas rūpības pienākumu ilglaicīgu līgumtiesisku attiecību un ciešas ekonomiskās sadarbības gadījumā.

70 Tāpat prasītājas piekrišana kopīgai savākšanas iekārtu izmantošanai esot jāsaņem, lai tai ļautu ievērot pienākumus saskaņā ar Noteikumiem par iepakojumu, gan lai nodrošinātu darbību visā teritorijā, gan lai ievērotu reģenerācijas līmeni un pierādītu skaitliskos daudzumus katrā federālajā zemē (līguma par pakalpojumu sniegšanu 10. panta otrais teikums; ceturtā līguma par grozījumiem līgumā par pakalpojumu sniegšanu 1.1. un 1.5.1. punkts, un *Verwaltungsgericht Gießen* (Gīsenes Administratīvā tiesa, Vācija) 2001. gada 31. janvāra spriedums). Šāda piekrišana esot vajadzīga arī, lai nodrošinātu, ka iepakojums, uz kuru attiecas *DSD* sistēma un uz kura ir firmas zīme "Der Grüne Punkt", tiešām nonāktu no patērētāja attiecīgajā sistēmā, proti, savākšanas iekārtās, uz kurām ir šī firmas zīme.

71 Komisija un *Landbell* uzsver, ka savākšanas iekārtu finansējums atbilst tikai līguma par pakalpojumu sniegšanu loģikai, kurā ir noteikti nepieciešamie pakalpojumi un kā atlīdzība maksājamā samaksa. Turklāt prasītāja *BGB* 242. pantu neesot minējusi administratīvajā procesā un tās šķīrīža nostāja esot pretrunā tās nostājai procesa laikā. Turklāt Noteikumos ietvertie pienākumi *DSD* esot piemērojami tāpat kā visiem citiem operatoriem līdzīgās situācijās un preču zīmes "Der Grüne Punkt" norāde uz savākšanas iekārtām patērētājiem neesot nozīmīga, jo tie šādas iekārtas galvenokārt saista ar pārstrādājamo materiālu veidu. *Landbell* arī norāda, ka visas Hesenes [*Hessen*] federālās zemes pašvaldības ir piekritušas tam, ka tās kolektīvā sistēma lieto tās pašas savākšanas iekārtas kā *DSD* sistēma.

b) Pirmās instances tiesas vērtējums

72 No apstrīdētā lēmuma izriet, ka administratīvajā procesā *DSD* attiecībā pret Komisiju uzņēmās pienākumu neuzlikt savākšanas uzņēmumiem pienākumu strādāt tikai *DSD* sistēmai un nepiespiest šos uzņēmumus izmantot to savākšanas iekārtas tikai līguma par pakalpojumu sniegšanu izpildei (skat. 17. punktu). Tāpat *DSD* attiecībā pret Komisiju uzņēmās pienākumu atteikties noteikt, ka trešās personas *DSD* partneru savākšanas iekārtas var izmantot tikai ar tās piekrišanu (skat. 21. punktu).

73 Šīs saistības skar, pirmkārt, savākšanas uzņēmumus, kas ir *DSD* partneri, un, otrkārt, uzņēmumus, kas vēlas iegūt pieeju *DSD* partneru savākšanas iekārtām. Tās ir reakcija uz Komisijas administratīvajā procesā izteiktajām bažām saistībā gan ar iespējamu EKL 81. panta 1. punkta piemērošanu līgumam par pakalpojumu sniegšanu, ja tas ietvertu ekskluzivitātes noteikumu *DSD* labā saistībā ar trešo personu pieeju savākšanas iekārtām (skat. 35. punktu), kā arī iespējamu EKL

82. panta piemērošanu, ja izrādītos, ka *DSD* vēlme noteikt, ka kopīgai savākšanas iekārtu izmantošanai ir vajadzīga tās atļauja, attiecas uz EKL 82. pantu (skat. 20. punktu).

74 Lai novērstu šīs bažas, *DSD* piedāvāja minētās saistības. To īpaši ilustrē saistības, kas minētas apstrīdētā lēmuma 72. apsvērumā, jo tās tika ierosinātas, lai atbildētu uz Komisijas raizēm saistībā ar *DSD* sākotnējo prasību, ka tam, lai trešās personas varētu kopīgi izmantot tās partneru savākšanas iekārtas, ir jāsaņem tās atļauja (apstrīdētā lēmuma 57., 58., 136. un 137. apsvērums). Šīm saistībām tādējādi bija jānomierina Komisija, tai norādot, ka *DSD* atteicās ierosināt tādas prasības izbeigt nelikumīgu darbību kā *Landgericht Köln* 1997. gada 18. marta spriedumā aprakstītā, ko *DSD* bija ierosinājusi, pamatojoties uz Vācijas likumu par negodīgu konkurenci, pret kādu konkurējošu uzņēmumu, kas vēlējās bez maksas izmantot zināmas *DSD* sistēmas savākšanas iekārtas.

75 Jākonstatē, ka Komisija, novērtējot *DSD* paziņoto līgumu par pakalpojumu sniegšanu, ņēma vērā *DSD* ierosinātās saistības. Tā tas bija, gan pārbaudot, vai saistībā ar pieeju savākšanas uzņēmumu iekārtām nav iespējams konkurences ierobežojums EKL 81. panta 1. punkta izpratnē (skat. 33.–36. punktu un apstrīdētā lēmuma 133.–140. apsvērumu), gan analīzē saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu novērtējot iespēju saglabāt konkurenci (skat. 41. punktu un apstrīdētā lēmuma 158.–163. apsvērumu). Kā piemēru var minēt to, ka Komisija lēmumā skaidri atsaucas uz saistībām, kad tā secina, ka līgums par pakalpojumu sniegšanu savākšanas uzņēmumus ar *DSD* nesaista ekskluzīvi un ka savākšanas uzņēmumi tādējādi var brīvi un neierobežoti piedāvāt savus pakalpojumus *DSD* konkurentiem (skat. 46. punktu un apstrīdētā lēmuma 176. apsvērumu).

76 Kad administratīvais process bija beidzies, prasītāja tomēr Pirmās instances tiesā apgalvoja, ka jebkādai kopīgai tās partneru savākšanas iekārtu izmantošanai ir nepieciešama tās piekrišana.

77 Pirmkārt, prasītāja apgalvo, ka šī nepieciešamība izriet no tā, ka tā ir piedalījusies *DSD* sistēmā izmantoto savākšanas iekārtu finansēšanā, pārskaitot atlīdzību saskaņā ar līgumu par pakalpojumu sniegšanu. Šajā sakarā jāatgādina, ka *DSD* sistēma ir pirmā kolektīvā sistēma, kas ir apstiprināta visā Vācijā, un ka tās nozīme tur ir vērā ņemama, jo *DSD* sistēma ietver 70 % iepakojuma, ko var savākt Vācijā, un vismaz 80 % pieprasījuma Vācijas izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū (skat. 29. punktu). Tāpēc ir skaidrs, ka *DSD* ir pirmais un galvenais, ja ne vienīgais, savākšanas uzņēmumu ienākumu avots saistībā ar iepakojuma savākšanu un šķirošanu.

78 Prasītāja tomēr neapstrīd, ka tieši šiem savākšanas uzņēmumiem un nevis *DSD* bija jāveic ieguldījumi, kas nepieciešami iepakojuma savākšanai un šķirošanai (apstrīdētā lēmuma 151. apsvērums). Tāpat tā neapstrīd to, ka, tā kā šīs šķirošanas iekārtas iepriekš nepastāvēja, savākšanas uzņēmumiem bija jāiegulda daudz līdzekļu (apstrīdētā lēmuma 53. apsvērums). Tieši, lai ļautu šiem uzņēmumiem amortizēt savus ieguldījumus, kas bija novērtēti aptuveni desmit miljardu Vācijas marku (DEM) apmērā līguma par pakalpojumu sniegšanu spēkā esamības laikā, Komisija bija akceptējusi, ka *DSD* ekskluzivitātes noteikums savākšanas uzņēmumu labā bija spēkā tik ilgi (skat. 39. punktu). Tā mērķis tāpēc ir nodrošināt savākšanas uzņēmumu veikto ieguldījumu rentabilitāti, nevis ļaut *DSD* pieprasīt tiesības saistībā ar šo ieguldījumu izmantošanu.

79 Turklāt, izvērtējot līgumu par pakalpojumu sniegšanu, var konstatēt, ka *DSD* risks saistībā ar ieguldījumiem, kas nepieciešami *DSD* sistēmas īstenošanai, var būt tikai ar

minētā ekskluzivitātes noteikuma palīdzību. Tādējādi *DSD* neatbild par risku, ko savākšanas uzņēmums uzņemas saistībā ar sistēmas izmantošanu (līguma par pakalpojumu sniegšanu 5. panta 1. punkts). Tāpat, ja līgums par pakalpojumu sniegšanu tiek lauzts, *DSD* nepārņem uz sava rēķina savākšanas uzņēmumu ieguldījumus, kā arī nepārskaita atlīdzību par šajā sakarā nodarītiem zaudējumiem (līguma par pakalpojumu sniegšanu 9. panta 3. un 4. punkts). Turklāt no līguma par pakalpojumu sniegšanu 7. panta 1. punkta izriet, ka *DSD* tās partneriem maksātā atlīdzība ir proporcionāla savāktā iepakojuma svaram, kas nozīmē, ka, ja kāds savākšanas uzņēmums pārtrauc vākt iepakojumu priekš *DSD*, tai tam nav jāatlīdzina veiktie ieguldījumi.

80 Turklāt *DSD* neņem vērā to, ka kopīgas izmatošanas gadījumā Komisija apstrīdētajā lēmumā skaidri atzina tās tiesības pārbaudīt, lai savākšanas uzņēmumi tai nepiestāda rēķinu par kādu trešai personai sniegtu pakalpojumu, un atļāva atbilstoši samazināt *DSD* partneru atlīdzību (skat. 35. punktu). Šie precizējumi ļauj *DSD* nodrošināt, ka kopīga izmantošana nenotiek uz tās izdevumu, proti, savākšanas uzņēmumiem maksātās atlīdzības rēķina. Tāpēc nepastāv tāda savākšanas iekārtu "izmantošana bez maksas", kā bija lietā, kurā pieņemts *Landgericht Köln* spriedums brīdī, kad Vācijas Noteikumi par iepakojumu vēl nebija pārskatīti un kad *DSD* nevarēja samazināt savus maksājumus savākšanas uzņēmumiem proporcionāli savākšanas iekārtu kopīgai izmantošanai.

81 Visbeidzot, runājot par argumentu, kas balstīts uz *BGB* 242. pantu, kas saskaņā ar prasītājas teikto līgumsslēdzējiem uzliekot īpašas rūpības pienākumu, par kuru ir grūti saprast, kā tas raksturo nepieciešamību, lai *DSD* sniegtu savu piekrišanu kopējai izmantošanai, Pirmās instances tiesa var konstatēt tikai to, ka, tā kā šis uz Vācijas tiesībām balstītais arguments netika minēts administratīvajā procesā, Komisijai nevar pārmest, ka tā to nav ņēmusi vērā apstrīdētā lēmuma pieņemšanā.

82 Tādējādi ar to, ka *DSD* bija pirmā kolektīvā sistēma, kas izmantoja savākšanas uzņēmumus un bija galvenais, ja ne vienīgais, šo uzņēmumu ienākumu avots, nepietiek, lai dotu *DSD* tiesības sniegt savu piekrišanu kopīgai izmantošanai.

83 Otrkārt, prasītāja apgalvo, ka tās piekrišana savākšanas iekārtu kopīgai izmantošanai esot nepieciešama, lai tai ļautu ievērot pienākumus, kas izriet no Noteikumiem par iepakojumu, un garantētu to, lai patērētājs *DSD* sistēmas vākto iepakojumu tiešām nogādātu šai sistēmai.

84 Par šo punktu jānorāda, ka pienākumi, kas izriet no Noteikumiem, *DSD* saista tāpat kā visus citus kolektīvās sistēmas izmantotājus. Turklāt *DSD* minētie līguma par pakalpojumu sniegšanu noteikumi neatļauj nodibināt *DSD* tiesības noteikt, ka kopīgai tās partneru savākšanas iekārtu izmantošanai ir vajadzīga tās piekrišana. Tādējādi līguma par pakalpojumu sniegšanu 10. panta otrais teikums neattiecas uz gadījumu, kad savākšanas iekārtas tiek izmantotas kopīgi, bet gan gadījumu, kad tiek izdarītas izmaiņas *DSD* sistēmas organizācijā, un šajā noteikumā ir tikai norādīts, ka šīs sistēmas citādākai organizācijai ir nepieciešama līgumslēdzēju pušu un attiecīgas teritoriālas vienības piekrišana. Taču, kā tiks norādīts turpinājumā, kopīga izmantošana nevar liegt *DSD* sistēmai pildīt tās pienākumus saskaņā ar Noteikumiem (skat. 161.–170. punktu). Tāpat ceturtā līguma par grozījumu izdarīšanu 1.1. un 1.5.1. punkts attiecas nevis uz iepakojumu, kas ir vienīgais nozīmīgais priekšmets šajā lietā, bet gan uz "papildu materiāliem, kas neveido iepakojumu". Turklāt 2001. gada 31. janvāra spriedumā *Verwaltungsgericht Gießen* nav apskatījusi nepieciešamību, lai *DSD* sniegtu savu piekrišanu kopīgai savākšanas iekārtu izmantošanai, bet tikai konstatējusi, ka *Lahn-Dill-Kreis* (Lānas-Dillas apgabals) būtu jāvienojas ar prasītāju par savākšanu un pārstrādāšanu, ko tās bija ieviesušas un kas neveidoja sistēmu, kas atbilstu Noteikumu par iepakojumu 6. panta 3. punktam.

85 Turklāt par apgalvoto nepieciešamību saglabāt preču zīmes "Der Grüne Punkt" lomu iepakojuma savākšanas stadijā jānorāda, ka no lietas materiāliem izriet, ka uz daudzām savākšanas iekārtām šī preču zīme nav norādīta (skat. 189. punktu). Turklāt patērētāji atkritumu tvertnes saista nevis ar šo preču zīmi, bet gan ar iepakojuma veidu (pārdošanas iepakojums) un galvenokārt ar materiālu veidu (viegls materiāls, papīrs/kartons, stikls utt.), kas jāmet dažāda veida savākšanas iekārtās. Apstrīdētajā lēmumā minētais piemērs par kopīgu iespieddarbu (avīžu un žurnālu) un papīra un kartona iepakojuma savākšanu ilustrē iespēju savākšanas iekārtas izmantot kopīgi, neņemot vērā iespējamu preču zīmes "Der Grüne Punkt" norādi uz šīm iekārtām (skat. 26. punktu).

86 Tāpēc ar to, ka *DSD* ir bijusi pirmā kolektīvā sistēma, kas ir integrējusi savākšanas iekārtas savā sistēmā, vai to, ka tā, lai identificētu savu sistēmu, izmanto preču zīmi "Der Grüne Punkt", nepietiek, lai tai būtu tiesības dot savu piekrišanu kopīgai izmantošanai.

87 Katrā ziņā, pat pieņemot, ka prasītāja varētu pamatoties uz tiesībām dot savu piekrišanu tam, ka trešās personas kopīgi izmanto tās partneru savākšanas iekārtas, kas, kā izriet no iepriekšējiem punktiem, nav pierādīts, Pirmās instances tiesa var tikai konstatēt, ka administratīvajā procesā prasītāja ir norādījusi, ka tā atteicās izmantot šādas tiesības. Faktiski, izņemot specifisko argumentu saistībā ar saistībām, kas minētas lēmuma 72. apsvērumā, kas tiks analizēts turpmāk (skat. 218. un turpmākos punktus), prasītāja neapstrīd dažādo administratīvajā procesā, lai atbildētu uz Komisijas minētājām bažām, piedāvāto saistību spēkā esamību vai likumību.

88 Šo saistību mērķis bija precizēt līguma par pakalpojumu sniegšanu, ko *DSD* paziņoja, lai saņemtu negatīvu apstiprinājumu vai atbrīvojumu, saturu, norādot Komisijai, kā *DSD* gatavojās rīkoties nākotnē. Komisija tādējādi ir likumīgi ņēmusi

vērā šīs saistības savā vērtējumā tā, ka *DSD* ieguva lēmumu par atbrīvojuma piemērošanu, ko tā bija lūgusi. Tāpēc Komisijai nebija jāizsaka viedoklis par to, vai *DSD* ir vai nav tiesības noteikt, ka savākšanas iekārtu kopīgai izmantošanai ir jāsaņem tās piekrišana, ņemot vērā, ka šis uzņēmums šajās saistībās bija atteicies iebilst pret kopīgu izmantošanu.

89 Tāpēc Komisijai bija tiesības pieņemt apstrīdēto lēmumu, neņemot vērā apgalvotās *DSD* tiesības iebilst pret kopīgu izmantošanu, saistību dēļ, ko šajā sakarā bija uzņēmusies *DSD*, lai atbildētu uz Komisijas identificētajām problēmām. Tāpēc Pirmās instances tiesai nav jāpārbauda šī lēmuma likumība, apsverot faktoru, no kura prasītāja bija atteikusies.

2. *Par pirmo daļu, ka nav nekādas vajadzības kopīgi izmantot savākšanas iekārtas*

a) Lietas dalībnieku argumenti

90 Pēc analoģijas ar būtisko iekārtu doktrīnu (Tiesas 1995. gada 6. aprīļa spriedums apvienotajās lietās C-241/91 P un C-242/91 P *RTE* un *ITP*/Komisija, saukts "Magill", *Recueil*, I-743. lpp., 53. un 54. punkts, un 1998. gada 26. novembra spriedums lietā C-7/97 *Bronner*, *Recueil*, I-7791. lpp., 41. punkts; Pirmās instances tiesas 1998. gada 15. septembra spriedums apvienotajās lietās T-374/94, T-375/94, T-384/94 un T-388/94 *European Night Services* u.c./Komisija, *Recueil*, II-3141. lpp.) prasītāja apgalvo, ka kopīgajai izmantošanai, kas noteikta pirmajā pienākumā, būtu jābūt nepieciešamai *DSD* konkurentu uzņēmējdarbībai, kas šajā lietā tā neesot.

91 Runājot par kolektīvajām sistēmām, prasītāja apgalvo, ka šīs sistēmas varot piekļūt aptuveni 70 % tirgus, neizmantojot iekārtas kopīgi. Prasītāja norāda, ka aptuveni 70 % iepakojuma, kas tiek pārstrādāts tās sistēmā (stikls, lielākā daļa papīra un kartona iepakojuma, kā arī vieglais iepakojums Vācijas dienvidos), faktiski tiek savākts brīvprātīgās nodošanas sistēmās, proti, vai nu konteineros, kas novietoti tiem paredzētās vietās, vai izgāztuvēs. Šīs sistēmas ir ierasts, nevis "atsevišķs", risinājums, kā norādīts lēmumā (skat. 34. punktu). Tādējādi pietiekot, ka kolektīvās sistēmas konkurenti uzstāda savus konteinerus, lai tie nebūtu jāizmanto kopīgi. Prasītāja min arī "zilā maisa" piemēru, ko *Landbell* 1998. gada aprīlī izmantoja, lai savāktu zināma veida iepakojumu Lānas-Dillas apgabalā, lai norādītu, ka bez nekādām grūtībām ir iespējams izveidot savākšanas sistēmu, kas atšķiras no *DSD* sistēmas. Turklāt no *Verwaltungsgerichtshof Kassel* (Kaseles Augstākā administratīvā tiesa, Vācija) 1999. gada 20. augusta rīkojuma izrietot, ka konkurējošas kolektīvās sistēmas var darboties "paralēli", kas nozīmējot, ka tās varot izmantot katra savas savākšanas iekārtas.

92 Runājot pat individuālajām sistēmām, prasītāja atgādina, ka šīs sistēmas principā nevar vākt iepakojumu savākšanas iekārtās, kas novietotas patērētāju dzīvesvietu tuvumā, kas tomēr būtu iespējams pirmā pienākuma dēļ. Šis aizliegums esot būtisks Noteikumos paredzētā reģenerācijas līmeņa ievērošanai. Prasītāja atzīst, ka individuālās sistēmas izņēmuma kārtā var vākt iepakojumu patērētāju dzīvesvietā vai to tuvumā dažos gadījumos, proti, no maziem amatniecības uzņēmumiem un tirdzniecības un ražošanas uzņēmumiem, kas pārdod pa pastu (skat. Vācijas iestāžu apsvērumus, 7. lpp.). Tomēr šajās divās mazajās jomās individuālās sistēmas jau izmantojot pašas savas savākšanas iekārtas un kopīga izmantošana tāpēc neesot vajadzīga.

93 Visbeidzot, prasītāja apgalvo, ka lēmums pārkāpj EKL 253. pantu, jo tajā nav minēts, kāpēc kopēja izmantošana ir nepieciešama *DSD* konkurentu uzņēmējdarbībai. Runājot par savākšanas iekārtām, lēmumam būtu jāietver pētījumi par tirgus

struktūru un par apgalvotajiem konkurences ierobežojumiem, lai pierādītu kopīgas izmantošanas nepieciešamību. Šajā sakarā prasītāja norāda, ka apstrīdētā lēmuma 160. apsvērumā par teritorijas plānojumu, savākšanas infrastruktūru un patērētāju ieradumiem savākšanas jomā (skat. 41. punktu) Komisija nav pamatojusies uz ticamiem faktiem. Arī tas, ka tā minētajā vietā apgalvo, ka savākšanas iekārtu dubultošana "daudzos gadījumos nebūtu izdevīga", neesot pietiekami. Runājot par šķirošanas iekārtām, prasītāja min to, ka lēmumā nav norādīts nekāds pamatojums, kurā būtu izskaidrots, kāpēc tās būtu jāizmanto kopīgi, kā tikai vispārīgā norāde apstrīdētā lēmuma 182. apsvērumā, ka šāda izmantošana ir vajadzīga, lai novērstu konkurences likvidēšanu.

94 Komisija uzskata, ka atsauce uz būtisko iekārtu doktrīnu nav piemērota, ņemot vērā, ka savākšanas iekārtas nepieder *DSD* un ka trešām personām ir jāvar tās izmantot bez tās piekrišanas. Šajā lietā drīzāk esot jāapsver tas, ka lēmumā konkurences ierobežojumam ir piešķirts atbrīvojums saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu, šim atbrīvojumam nosakot pienākumu, kas ir paredzēts, lai nodrošinātu konkurences saglabāšanu. Šajā sakarā lēmuma 133.–139. apsvērumā (skat. 33.–36. punktu) ir norādīti iemesli, kāpēc *DSD* konkurentiem ir svarīgi piekļūt savākšanas iekārtām. Arī ekskluzivitātes noteikums, kas saista *DSD* un savākšanas uzņēmumus un kas izvērtēts apstrīdētā lēmuma 128., 160. un 162. apsvērumā, ievērojami kavējot konkurentu iekļūšanu tirgū (skat. 30. un 40. punktu). Būtībā Komisija apgalvo, ka, ja nebūtu noteikts pirmais pienākums, ekskluzivitātes saikne, kas vieno prasītāju un savākšanas uzņēmumus, kavētu *DSD* konkurentu ienākšanu izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū. Tāpēc apstrīdētajā lēmumā šajā sakarā esot norādīts pietiekams pamatojums.

95 Saistībā ar kritiku par kolektīvo sistēmu savākšanas iekārtu kopīgu izmantošanu Komisija un *Landbell* uzsver, ka šāda izmantošana ir nepieciešama, lai nodrošinātu efektīvu konkurenci. *Landbell* turklāt norāda, ka kopš paša sākuma *DSD* sistēma ir

kopīgi izmantojusi pastāvošās komunālās savākšanas iekārtas, lai vāktu papīra un kartona iepakojumu, kā arī stiklu.

96 Saistībā ar kritiku par savākšanas iekārtu kopīgu izmantošanu individuālajās sistēmās Komisija atgādina, ka šāda izmantošana ir iespējama tikai tur, kur pārklājas individuālo sistēmu savākšanas vietas un *DSD* sistēmas vietas, piemērojot valsts tiesības. Tāpēc Komisija norāda, ka pirmais pienākums ir piemērojams situācijās, kurās individuālajām sistēmām ir atļauts vākt pie patērētāja. Komisija norāda, ka tādā gadījumā kopīga izmantošana izveidosies tikai tad, ja atkritumu novietnē būs vieta tikai vienai iekārtai. Turklāt Komisija uzsver, ka individuālajām sistēmām nav vajadzības iekārtas izmantot kopīgi iepakojumam, kas izlietots pārdošanā pa pastu, jo, tā kā to klientu apgrozījums šobrīd ir mazs, tās ekonomiski nevar atļauties novietot savākšanas konteinerus "saprātīgā attālumā" no šo klientu atrašanās vietas.

97 Saistībā ar kritiku par pamatojuma trūkumu tam, kāpēc šķirošanas iekārtas būtu jāizmanto kopīgi, Komisija norāda, ka prasītāja neņem vērā to, ka, kopīgi izmantojot savākšanas iekārtas, iepakojums noteikti ir jāšķiro kopīgi.

b) Pirmās instances tiesas vērtējums

98 Ar atsauci uz spriedumu lietā *Magill*, kurš attiecas uz tādu faktu situāciju, kur ieinteresētā persona var pamatoties uz neapstrīdamām tiesībām izmantot konkrētas iekārtas, kas šajā lietā tā nav (skat. 87.–89. punktu), prasītāja būtībā apgalvo, ka

pirmais pienākums ir jāatceļ, jo tajā ir noteikts kopīgi izmantot savākšanas iekārtas, ieskaitot šķirošanas iekārtas, lai gan tas nav nepieciešams kolektīvo un individuālo sistēmu uzņēmējdarbības nodrošināšanai, vai tas nav pietiekami pamatots, ievērojot EKL 253. pantu.

99 Lai izskatītu šo argumentāciju, vispirms jāatgādina, ka apstrīdētā lēmuma 182. apsvērumā Komisija skaidri min, ka pirmā pienākuma, saskaņā ar kuru *DSD* nevar aizliegt savākšanas uzņēmumiem noslēgt līgumus ar *DSD* konkurentiem, atļaujot tiem izmatot savas tvertnes un citas savākšanas un šķirošanas iekārtas, iemesls ir vēlme "novērst konkurences likvidēšanu konkrētajos tirgos", proti, pirmkārt, izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū, un, otrkārt, primārajā izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja un tā reģenerācijas organizācijas tirgū (lai identificētu konkrētos tirgus, skat. 48. punktu un apstrīdētā lēmuma 182. apsvērumu kopā ar 46. punktu un apstrīdētā lēmuma 176. apsvērumu).

100 Turklāt, runājot par pirmajā pienākumā minēto jēdzienu "*DSD* konkurenti", jānošķir situācija, kādā atrodas kolektīvās sistēmas, kas neapstrīdami ir *DSD* konkurenti minētajos tirgos, un situācija, kādā atrodas individuālās sistēmas, kurām šajos tirgos ir tikai šaurs darbības loks, ņemot vērā, ka tām principā ir jāvāc iepakojums pārdošanas vietā vai tās tuvumā, nevis pie patērētāja (skat. 5. un 6. punktu).

i) Par kolektīvās sistēmas konkurentu nepieciešamību izmantot iekārtas kopīgi

101 Apstrīdētajā lēmumā būtībā ir uzskatīts, ka dažāda veida iekārtas, ko *DSD* sistēma izmanto visā Vācijas teritorijā, rada nopietnu šķērsli, kurš ir jāpārvar, lai ļautu citām

kolektīvajām sistēmām konkurēt ar *DSD* izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū un tādējādi darboties primārajā izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja un tā reģenerācijas organizācijas tirgū.

102 Šajā sakarā pirmajā pienākumā minētās iekārtas ir precīzi definētas kā "tvertnes un citas iepakojuma savākšanas un šķirošanas iekārtas", kas pieder savākšanas uzņēmumiem, kas ar *DSD* noslēguši līgumu par pakalpojumu sniegšanu. Šīs iekārtas lēmumā apzīmētas arī kā "savākšanas infrastruktūra" (apstrīdētā lēmuma 162., 164., 171. un 176. apsvērums) vai vispārīgi kā "savākšanas iekārtas" (apstrīdētā lēmuma 164. un 182. apsvērums). Saskaņā ar lēmumu tie ir konteineri, kas novietoti patērētāju dzīvesvietas tuvumā tam speciāli paredzētās vietās, kā arī infrastruktūra, kas nepieciešama plastmasas maisu savākšanai vai savākšanas uzņēmumu patērētājiem izdalītu tvertņu iztukšošanai (apstrīdētā lēmuma 32. apsvērums).

103 Turklāt, ciktāl materiālu šķirošana ietilpst savākšanas uzņēmumu darbības jomā, savākšanas iekārtu jēdziens ietver arī specializēto centru, kurā šī šķirošana parasti tiek veikta. Šis lēmuma 32. apsvērumā minētais paskaidrojums ļauj saprast, kāpēc savākšanas iekārtu kopēja izmantošana attiecas arī uz šķirošanas iekārtām. Savākšanas stadija faktiski ir tikai pirmā stadija iepakojuma reģenerācijas procesā, kur šķirošanas stadija veido loģisku un obligātu turpinājumu. Tāpēc no brīža, kad savākšanas uzņēmumi var vākt iepakojumu, kas pieder pie *DSD* sistēmas, un iepakojumu, kas pieder pie citām kolektīvajām sistēmām, šie uzņēmumi var arī veikt šīm dažādajām sistēmām savākto daudzumu šķirošanu. Šie fakti prasītājai ir labi zināmi, ņemot vērā, ka līgumā par pakalpojumu sniegšanu ir paredzēta gan iepakojuma savākšana, gan šķirošana. Tieši šī iemesla dēļ Komisija uzskata, ka

izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgus ietver gan minētā iepakojuma savākšanu, gan šķirošanu, divas dažādas darbības, kurām vajadzīga atšķirīga infrastruktūra, bet kas veido vienu tirgu *DSD* kopējā šo pakalpojumu pieprasījuma dēļ (apstrīdētā lēmuma 87. apsvērums).

104 Tāpēc nevar apgalvot, ka apstrīdētajā lēmumā nav pietiekami pamatots tas, kāpēc šķirošanas iekārtas ir iekļautas vispārīgajā savākšanas iekārtu jēdzienā, un prasītājas šajā sakarā celtais iebildums ir jānoraida.

105 Lai pierādītu, ka savākšanas iekārtu kopīga izmantošana ir jāparedz, lai ļautu kolektīvajām sistēmām, kas konkurē ar *DSD*, iekļūt un palikt savākšanas un izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja un tā reģenerācijas organizācijas tirgos, lēmumā ir apskatīta savākšanas uzņēmumu loma kolektīvajā sistēmā un savākšanas iekārtu iezīmes.

106 Lēmumā par savākšanas uzņēmumiem ir pareizi norādīts, ka ir ekonomiski izdevīgi uzticēt visu līguma teritoriju vienam savākšanas uzņēmumam, jo izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja pakalpojumiem ir raksturīgs tas, ka tos būtiski ietekmē tīkls, pašizmaksa un kvalitāte (apstrīdētā lēmuma 160. apsvērums). Tādējādi tas, ka *DSD* zināmā teritorijā noslēdz līgumu ar tikai vienu savākšanas uzņēmumu, atvieglo tādu atļauju un datu iegūšanu, kas vajadzīgi lai atbilstu piemērojamajiem tiesību aktiem un varētu vākt iepakojumu visā noteiktajā teritorijā bez nepieciešamības vērsties pie vairākām sabiedrībām.

107 Lēmumā arī pareizi norādīts, ka vietas taupīšanas un loģistikas apsvērumu dēļ ir diezgan neiespējami, ka cita kolektīvā sistēma vērstos pie savākšanas uzņēmumiem,

kuri jau darbojas *DSD* sistēmā, kura apmierina 80 % pieprasījuma izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū (apstrīdētā lēmuma 128. apsvērums). Tas, ka 80 % iepakojuma, ko ir iespējams savākt no patērētājiem, jau ir teritoriālo vienību apstiprinātu savākšanas uzņēmumu tīkla priekšmets, ļoti apgrūtina paralēla tīkla izveidi. Tāpēc Komisija uzskata, ka *DSD* sistēmā ietilpstošo savākšanas uzņēmumu izveidotā tīkla dubultošana šķiet diezgan neiespējama.

108 Par pašām savākšanas iekārtām lēmumā ir pareizi norādīts, ka daudzos gadījumos, šķiet, nav izdevīgi uzstādīt vairākas patērētājiem paredzētas savākšanas iekārtas teritorijas plānojuma, savākšanas infrastruktūras rakstura un patērētājiem savākšanas jomā izveidojošos ieradumu dēļ (apstrīdētā lēmuma 160. apsvērums). Tas ir saprotams, jo iekārtu dubultošanā nav ieinteresētas ne valsts iestādes, kas izdod vajadzīgās licences un atļaujas, ne patērētāji, kuru sadarbība ir nepieciešama kolektīvo sistēmu veiksmīgai darbībai, jo tieši viņi iepakojumu ieliek atkritumu maisos, iztukšojamajās tvertnēs vai attiecīgajos konteineros.

109 No šī viedokļa raugoties, pieprasīt no patērētājiem, lai tie attiecīgo iepakojumu ievietotu divos vai vairākos maisos nevis atkarībā no materiāla, bet izmantotās kolektīvās sistēmas, vai tiem pieprasīt dzīvesvietā glabāt divas vai vairākas dažādas tvertnes atkarībā no izmantotās sistēmas, būtu neproduktīvi, pat nesaderīgi ar veidu, kādā veidojas konkurence, kad iepakojuma ražotājs vai izplatītājs nolemj izmantot vairākas kolektīvās sistēmas, lai nodrošinātu savākšanu un pārstrādi (skat. Pirmās instances tiesas 2007. gada 24. maija spriedumu lietā T-151/01 *DSD*/Komisija, Krājums, II-1607. lpp., 129.–139. punkts, kur Pirmās instances tiesa apraksta tiesas sēdē, runājot par tādu sistēmu darbības noteikumiem, kurās iepakojuma savākšanas

un reģenerācijas nodrošināšanai tiek kombinētas vairākas kolektīvās sistēmas, sniegto paskaidrojumu saturu). Šādi ir jāsaprot jēdziens "patērētājiem savākšanas jomā izveidojošies ieradumi" (apstrīdētā lēmuma 93. un 160. apsvērums), tie vēlas palīdzēt saudzēt vidi, bet tā, lai tas tiem radītu iespējami mazāk neērtību.

110 Tāpat maisu savākšanas vai tvertņu iztukšošanas sistēmu skaita palielināšana vai arī konteineru vai vietu, kas paredzētas, lai patērētāji varētu atbrīvoties no iepakojuma to dzīvesvietu tuvumā, skaita palielināšana nav ekonomiski racionāla, ņemot vērā, ka pieejamā vieta ir ierobežota (apstrīdētā lēmuma 93. apsvērums) un ka viens konteiners var kalpot divām vai vairākām kolektīvajām sistēmām, kā tas šobrīd tiek praktizēts saistībā ar, no vienas puses, papīra un kartona iepakojumu, ko vāc *DSD* sistēma, un, no otras puses, iespieddarbiem (avīzēm un žurnāliem), ko vāc pašvaldības (apstrīdētā lēmuma 32. apsvērums). Komisija tādējādi, novērtējot to, ar kādiem nosacījumiem kolektīvās sistēmas varēja piekļūt patērētājiem, varēja ņemt vērā teritorijas plānojumu un savākšanas iekārtu raksturu.

111 Šie socioloģiskie un ekonomiskie apsvērumi ir ļoti labi zināmi *DSD*, kas tos izmantoja savas sistēmas izveidē. Faktiski no paša sākuma *DSD* nolēma izmantot pastāvošās pašvaldību savākšanas iekārtas, lai vāktu papīra un kartona, kā arī stikla iepakojumu. Šīs agrāk esošās iekārtas tādējādi ļāva ātri un efektīvi ieviest *DSD* sistēmu, lai viegli piekļūtu patērētajiem, kas jau bija pieraduši izmantot šīs vietas, kas paredzētas šāda veida iepakojuma izmešanai.

112 No iepriekš minētā izriet, ka apstrīdētajā lēmumā ir minēti pietiekami iemesli, kāpēc savākšanas uzņēmumu, kas noslēguši līgumu par pakalpojumu sniegšanu ar *DSD*, iekārtas veido nopietnu šķēršli kolektīvajām sistēmām, kas konkurē ar *DSD*, starp kurām viena no pirmajām ir *Landbell*.

113 Šādos apstākļos ļaut *DSD* liegt savākšanas uzņēmumiem slēgt līgumus ar *DSD* konkurentiem un tos izpildīt nozīmētu faktiski liegt šiem konkurentiem jebkādu nopietnu iespēju iekļūt un palikt izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū un Komisija var likumīgi secināt, ka kopīga izmantošana ir nepieciešama, lai novērstu konkurences likvidēšanu šajā tirgū.

114 Šo secinājumu neapgāž prasītājas izvirzītie argumenti, kritizējot kolektīvo sistēmu nepieciešamību kopīgi izmantot iekārtas.

115 Tādējādi tas, ka 70 % prasītājas savāktā iepakojuma svara tiek savākts brīvprātīgas nodošanas sistēmā konteineros vai izgāztuvēs, nevis savācot maisus vai iztukšojot tvertnes, neapstrīd iepriekš minēto pamatojumu, saskaņā ar kuru gan brīvprātīgas nodošanas sistēmā izmantotās savākšanas iekārtas, gan savākšanas sistēmā izmantotā savākšanas infrastruktūra rada nopietnu šķērsli, kas kolektīvajām sistēmām, kas konkurē ar *DSD*, ir jāpārvar, lai iekļūtu izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū.

116 Arī "zilā maisa" piemērs, ko *Landbell* ieviesa Lānas-Dillas apgabalā un ko prasītāja min kā piemēru iespējai izveidot autonomu savākšanas sistēmu, nevar novērst uzmanību no tā, ka šis piemērs attiecas nevis uz kādu federālo zemi, bet tikai vienu apgabalu, kas tai liedz apstiprinājumu kolektīvās sistēmas statusā, ka šajā lietā tas bija tikai izmēģinājuma projekts, kas īstenots ar vietējo iestāžu atbalstu, un ka *DSD* pret šo sistēmu vērsās tiesā. Turklāt jānorāda, ka, sākot ar lēmuma pieņemšanu, *Landbell* ir faktiski varējusi iekļūt izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū kā kolektīvā sistēma Hesenes federālajā zemē, kur *Landbell* ar attiecīgo uzņēmumu un atbilstošo vietējo iestāžu piekrišanu izmanto tās pašas savākšanas iekārtas, ko izmanto *DSD* sistēma.

117 Visbeidzot, *Verwaltungsgerichtshof Kassel* 1999. gada 20. augusta rīkojuma fragmenta citāts, kurā paredzēta "paralēla" kolektīvo sistēmu izveidošana, tomēr neļauj secināt, ka konkurējošajām kolektīvajām sistēmām būtu jāizmanto dažādas savākšanas iekārtas.

118 No iepriekš minētā izriet, ka apstrīdētajā lēmumā atbilstoši pienākumam, kas Komisijai paredzēts EKL 81. pantā, un pienākumam norādīt pamatojumu ir pietiekami norādīti iemesli, kāpēc kopīga to uzņēmumu, kas noslēguši līgumu ar *DSD*, savākšanas iekārtu, ieskaitot šķirošanas iekārtas, izmantošana ir nepieciešama, lai ļautu konkurējošām kolektīvajām sistēmām iekļūt izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū un tādējādi darboties primārajā izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja un tā reģenerācijas organizācijas tirgū.

119 Tādējādi prasītājas argumenti, kas balstīti uz apstrīdētā lēmuma kļūdaino vai nepietiekamo pamatojumu saistībā ar nepieciešamību nodrošināt kopīgu izmantošanu, lai nodrošinātu kolektīvo sistēmu konkurenci, ir jānoraida.

ii) Par apgalvoto individuālo sistēmu nepieciešamību izmantot iekārtas kopīgi

120 Jānorāda, ka, tā kā *DSD* ir apstiprināta kā kolektīvā sistēma visās Vācijas federālajās zemēs, ir skaidrs, ka jēdziens "*DSD* konkurenti", uz ko ir atsauce pirmajā pienākumā, attiecas, pirmkārt, uz visām konkurējošajām kolektīvajām sistēmām, proti, visām sistēmām, ko Vācijas iestādes ir apstiprinājušas iepakojuma savākšanai pie patērētāja un tā pārstrādei. Tomēr rodas jautājums, vai šis jēdziens ietver arī individuālās

sistēmas. Šajā sakarā prasītāja apgalvo, ka individuālajām sistēmām nav nepieciešama kopīga izmantošana, bet Komisija savos procesuālajos rakstos apgalvo, ka pirmais pienākums ir piemērojams arī individuālajām sistēmām, jo tām ir atļauts vākt iepakojumu no patērētājiem.

121 Pirmās instances tiesa uzskata, ka pirmais pienākums turpinājumā minēto iemeslu dēļ ir jāinterpretē tā, ka jēdziens "*DSD* konkurenti" neattiecas uz individuālajām sistēmām, bet tikai kolektīvajām sistēmām.

122 Vispirms jāuzsver, ka nav apstrīdams, ka individuālajām sistēmām principā ir jāvāc iepakojums pārdošanas vietā vai tās tuvumā, bet ne pie patērētājiem. Šāda interpretācija ir balstīta uz Noteikumu par iepakojumu tekstu (skat. 5. un 6. punktu). Tā ir balstīta arī uz Vācijas iestāžu apsvērumiem, kas Komisijai iesniegti administratīvajā procesā un no kuriem izriet, ka "Noteikumos paredzēto savākšanas līmeni nav iespējams sasniegt citādi kā, savācot iepakojumu tirdzniecības vietā vai tā tiešā tuvumā, un ka iespējama savākšanas organizēšana mājvietu tuvumā nevar tikt iekļauta šajā līmenī" (Vācijas iestāžu apsvērumu 3.–6. lpp., apstrīdētā lēmuma 15. apsvērums). Šajā sakarā nevar apgalvot, ka individuālās sistēmas un kolektīvās sistēmas tieši konkurētu par savākšanu pie patērētāja.

123 Turpinājumā jānorāda, ka lietas dalībnieki vairs neapstrīd to, ka individuālās sistēmas izņēmuma kārtā no iepriekš minētā principa var darboties mazā izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgus daļā un tādējādi primārajā izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja un tā reģenerācijas organizācijas tirgū. Tādējādi, definējot savākšanas tirgu, Komisija norāda, ka, ja Vācijas iestāžu minētā koncepcija būtu pieņemama (skat. 122. punktu), "individuālajām sistēmām šajā tirgū kā pretendentēm būtu jādarbojas tikai mazā daļā, it īpaši sektorā, kas saistīts ar privātām mājsaimniecībām līdzīgām savākšanas vietām, vai privātu patērētāju

piegādes sektorā" (apstrīdētā lēmuma 87. apsvērums, lasot kopā ar minētā lēmuma 15. apsvērumu, skat. arī apstrīdētā lēmuma 159. apsvērumu). Atbildot *DSD*, kas apgalvo, ka savākšana pie patērētāja individuālajās sistēmās nav iespējama, Komisija arī norāda, ka "nav apstrīdams, ka individuālajām sistēmām privātiem patērētājiem piegādātu preču iepakojums (pārdošana pa pastu, sīktirgotāju piegāde) arī ir jāsavāc privātā patērētāja dzīvesvietas tuvumā" (apstrīdētā lēmuma 167. apsvērums).

124 Turklāt lietas dalībnieki savos procesuālajos rakstos ir vienisprātis, ka individuālās sistēmas iespējas darboties izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū ir tikai divos pārklāšanās gadījumos, kas minēti Noteikumos par iepakojumu. Pirmais gadījums ir saistīts ar sabiedrībām pārdošanai pa pastu, kas izmanto individuālo sistēmu. Saskaņā ar Noteikumu par iepakojumu 6. panta 1. punkta sesto teikumu pārdošanas pa pastu gadījumā "ir jānodrošina gala patērētājam akceptējama savākšana, izmantojot iespējas atdot atpakaļ pa gabalu". Tas nozīmē, ka jēdziens "savākšana pārdošanas vietā", kas principā raksturo individuālo sistēmu, šajā gadījumā attiecas uz vietu patērētāja tuvumā. Otrais gadījums ir tāds, kur iepakojuma saņēmējs Noteikumos ir pielīdzināts patērētājam. Tādējādi no Noteikumu 3. panta 10. punkta otrā teikuma izriet, ka "kafejnīcas, viesnīcas, ēdnīcas, pārvaldes iestādes, kazarmas, slimnīcas, mācību iestādes, labdarības iestādes, brīvās profesijas, kā arī lauksaimniecības uzņēmumi un amatniecības uzņēmumi, izņemot iespiestuves un citus papīra apstrādes uzņēmumus, kuru atkritumi var tikt iznīcināti mājsaimniecībām ierastā ritmā ar parastās papīra, kartona, kartona kastu un cita vieglā iepakojuma savākšanas un tādu konteineru, kas katrai materiāla grupai nepārsniedz 1100 litrus, palīdzību," tiek uzskatītas par patērētājiem.

125 Visbeidzot, jānorāda, ka atšķirībā no kolektīvajām sistēmām, kas konkurē ar *DSD* un saistībā ar kurām lēmumā ir minēti iemesli, kāpēc savākšanas uzņēmumi, kas ir *DSD* partneri, un to savākšanas iekārtas veido nopietnu šķērsli, Komisija nepaskaidro,

kāpēc individuālajām sistēmām būtu nepieciešama pieeja šiem uzņēmumiem un to iekārtām, lai nodrošinātu konkurenci konkrētajos tirgos.

126 Gluži pretēji, savā konkurences nodrošināšanas nosacījuma analīzē (skat. 40. punktu) Komisija norāda, ka "savākšanas uzņēmumi, kas nepieder pie *DSD* sistēmas, joprojām atradīs piedāvājumus individuālo sistēmu jomā", precizējot, ka "tie katrā ziņā ir iespējami iepakojuma un atkritumu savākšanas vietu kombinācijām mazā daļā patērētāju izmantotā iepakojuma savākšanas tirgus" (apstrīdētā lēmuma 159. apsvērums ar atsauci uz minētā lēmuma 87. apsvērumu). Šis paskaidrojums ļauj uzskatīt, ka Komisija nebija, vai, ņemot vērā *DSD* ierosinātās saistības (apstrīdētā lēmuma 163. apsvērums), vairs nebija noraizējusies par individuālo sistēmu iespējām atrast kādu savākšanas uzņēmumu, lai Noteikumos paredzētajos pārklāšanās gadījumos savāktu no patērētājiem iepakojumu un to pārstrādātu.

127 Šādu analīzi apstiprina tas, ka Komisija, novērtējot savākšanas uzņēmumiem paredzētā ekskluzivitātes noteikuma ietekmi uz konkurenci (skat. 30. punktu), norāda, ka "vienīgais gadījums, kurā, šķiet, iespējams vērsties pie citiem savākšanas uzņēmumiem (un tādējādi novietot papildu savākšanas konteinerus) attiecas uz mājsaimniecībām līdzīgām savākšanas vietām, piemēram, slimnīcām vai ēdnīcām, ar noteikumu, ka tiek ievēroti zināmi nosacījumi loģistikas un iepakojuma jomā" (apstrīdētā lēmuma 128. apsvērums). Tas nozīmē, ka šādos gadījumos šķiet iespējams, ka divas savākšanas sistēmas pastāv vienlaikus.

128 Faktiski atšķirībā no kolektīvajām sistēmām, kam ir jāatbilst stingriem nosacījumiem teritorijas aptveršanas ziņā, individuālās sistēmas iepakojumu var vākt tikai tur, kur tas tiek pārdots. Tādējādi, ja iepriekš minēto iemeslu dēļ (skat. 105.–113. punktu) šķiet sarežģīti dubultot visas iekārtas, kas nepieciešamas kolektīvajai sistēmai,

individuālajai sistēmai ir daudz vieglāk panākt otras iekārtas uzstādīšanu vienā vai citā vietā, kas tai ļauj vākt iepakojumu, kas jāvāc tās sistēmai.

129 Tādējādi, trūkstot paskaidrojumiem, kas ļautu izprast, kāpēc individuālajām sistēmām varētu būt nepieciešama kopīga izmantošana, "lai novērstu konkurences likvidēšanu konkrētajos tirgos", no iepriekš minētā izriet, ka pirmajā pienākumā izmantotais jēdziens "*DSD* konkurents" ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neietver individuālās sistēmas, bet tikai kolektīvās sistēmas, kas konkurē ar *DSD*.

130 Šādu jēdziena "*DSD* konkurenti" interpretāciju turklāt apstiprina lēmuma sadaļa, kurā ir skaidri norādīts, ka savākšanas iekārtu kopīga izmantošana ar "konkurējošajām sistēmām" neattiecas uz individuālajām sistēmām. Faktiski, lai noraidītu *DSD* argumentu, kas izvirzīts pret kopīgu izmantošanu ar konkurējošajām sistēmām, Komisija norāda, ka šis arguments attiecas "tikai uz to, vai individuālās sistēmas var vākt vai iepirkt iepakojumu, kas izmests patērētāju dzīvesvietu tuvumā, un neattiecas uz problēmu par konteineru kopīgu izmantošanu ar konkurējošajām sistēmām" (skat. 16. zemsvītras piezīmi pie apstrīdētā lēmuma 169. apsvēruma). Šajā citātā, kurā pretnostatītas individuālās sistēmas un konkurējošās sistēmas, individuālās sistēmas ir skaidri izslēgtas no savākšanas iekārtu kopīgas izmantošanas, kas tādējādi attiecas tikai uz konkurējošajām sistēmām, proti, kolektīvajām sistēmām, kas konkurē ar *DSD*.

131 Šajā sakarā nav jāatbild uz prasītājas argumentiem par to, ka apstrīdētais lēmums ir nelikumīgs tāpēc, ka pirmajā pienākumā esot paredzētas individuālās sistēmas.

132 Tāpat Pirmās instances tiesa nevar ņemt vērā dažus Komisijas atbildes uz repliku stadijā izteiktus argumentus, saskaņā ar kuriem kopīga izmantošana varētu būt nepieciešama individuālo sistēmu, kas nodarbojas ar pārdošanā pa pastu piegādātu iepakojumu, mazā apgrozījuma dēļ un gadījumos, kur iespējams uzstādīt tikai vienu iekārtu, piemēram, slimnīcā kā nodošanas vietā, kas līdzinās patērētājiem. Šie argumenti apstrīdētajā lēmumā faktiski nav minēti (apgrozījuma gadījumā) vai ir tam pretrunā (slimnīcas gadījumā), bet Komisijas tiesvedības laikā sniegta argumentācija nevar labot to, ka apstrīdētajā lēmumā šajā sakarā nav norādīts pietiekams pamatojums (šajā sakarā skat. Tiesas 1996. gada 24. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-329/93, C-62/95 un C-63/95 Vācija u.c./Komisija, *Recueil*, I-5151. lpp., 47. un 48. punkts, un Pirmās instances tiesas 2005. gada 18. janvāra spriedumu lietā T-93/02 *Confédération nationale du Crédit mutuel*/Komisija, Krājums, II-143. lpp., 126. punkts).

3. *Par trešo daļu, ka nav iespējams paredzēt pienākumu, lai vērstu par labu iespējamu EKL 81. panta 1. punkta un EKL 82. panta pārkāpumu*

a) Lietas dalībnieku argumenti

133 Atbildot uz iebildumu rakstā minētajiem argumentiem (skat. 94. punktu), prasītāja apgalvo, ka iespējamais EKL 81. panta 1. punkta vai EKL 82. panta pārkāpums, ko minējusi Komisija, ir pilnībā spekulatīvs un nevar attaisnot pirmo pienākumu, kā mērķis katrā ziņā nevar būt novērst konkurences likvidēšanu tirgū, kurā konstatēts konkurences ierobežojums, proti, izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū.

134 Pirmkārt, prasītāja atgādina, ka vienīgais lēmumā identificētais konkurences ierobežojums EKL 81. panta 1. punkta izpratnē ir ekskluzivitātes noteikums, ko *DSD* paredzējusi savākšanas uzņēmumu labā (skat. 28.–32. punktu). Šis ierobežojums attiecoties uz patērētāju izlietotā iepakojuma savākšanas tirgu un liedzot citiem savākšanas uzņēmumiem piedāvāt savus pakalpojumus *DSD*, kas faktiski ievērojami samazina konkurenci starp savākšanas uzņēmumiem līguma teritorijā (apstrīdētā lēmuma 123., 124. un 140. apsvērums). Minētajam ierobežojumam Komisija tomēr piemēroja atbrīvojumu saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu (skat. 37.–41. punktu), it īpaši, ciktāl tas nebija tāds, lai likvidētu konkurenci izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū (apstrīdētā lēmuma 158. un 178. apsvērums). Šādos apstākļos prasītāja apgalvo, ka pirmajam pienākumam, kura paziņotais mērķis esot ļaut konkurentiem ieiet primārajā izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja organizācijas tirgū (apstrīdētā lēmuma 162. un 177. apsvērums), nav nekāda sakara ar minēto konkurences ierobežojumu, kas skar nevis *DSD* konkurentus organizācijas tirgū, bet savākšanas uzņēmumus, kas ir *DSD* partneri. Pirmais pienākums tādējādi neesot tāds, kas varētu palielināt konkurenci izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū.

135 Otrkārt, prasītāja norāda, ka Komisija nevar uzlikt pienākumu, lai novērstu apgalvotus konkurences ierobežojuma vai ļaunprātīgas izmantošanas draudus saistītajā tirgū, izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja organizācijas tirgū, kurā nebija konstatēts nekāds konkurences ierobežojums EKL 81. panta 1. punkta izpratnē, ne *a fortiori* piemērots atbrīvojums saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu. Šajā sakarā prasītāja atgādina, ka Komisija lēmumā skaidri min, ka līgums par pakalpojumu sniegšanu neietver ekskluzivitāti *DSD* labā tās partneru savākšanas iekārtu pieejas jomā (skat. 36. punktu). Tāpat Komisija norādot, ka organizācijas tirgus līmenī nepastāv nekādi konkurences ierobežojumi (apstrīdētā lēmuma 86. apsvērums). Prasītāja arī norāda, ka nekas arī neļauj secināt, ka tā ar saviem partneriem varētu vienoties par šādām ekskluzivitātes saistībām vai uzspiest šādu ekskluzivitāti vienpusēji. Šādos apstākļos prasītāja apgalvo, ka tirgum, kas jāņem vērā, lai piemērotu EKL 81. panta 3. punktu, ir jābūt tam pašam, kas pārbaudīts saistībā ar EKL 81. panta 1. punktu. Turklāt tāpat kā EKL 81. panta 3. punkta pārbaudes priekšmets iespēja uzlikt pienākumu, piemērojot Regulas Nr. 17 8. panta 1. punktu, esot iespējama tikai konkurences ierobežojumam, kas konstatēts uz EKL

81. panta 1. punkta pamata. Regulas Nr. 17 8. pants tādējādi nevar būt juridiskais pamats pienākuma uzlikšanai, lai novērstu apgalvotu konkurences problēmu.

136 Treškārt, prasītāja uzskata, ka, pat ja Komisija varētu lēmumā par atbrīvojuma piemērošanu uzlikt pienākumu, lai novērstu fiktīvus konkurences ierobežojumus saistītajā tirgū, tā to nevar darīt pienākuma veidā, kas veido neatkarīgas tiesības (Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta b) apakšpunkts), bet tai tas jādara nosacījuma veidā, kas vienošanos padarītu par "atbrīvojamu" (Pirmās instances tiesas 1996. gada 22. oktobra spriedums apvienotajās lietās T-79/95 un T-80/95 *SNCF* un *British Railways*/Komisija, *Recueil*, II-1491. lpp., 63. un turpmākie punkti). Tas atbilstot Komisijas lēmumu pieņemšanas praksei (citēta replikas 20. un 21. zemsvītras piezīmē), kur tā gandrīz vienmēr lēmumos piemērot atbrīvojumu ir noteikusi nosacījumus, nevis pienākumus, ja un ciktāl tā noteiktu rīcību ir uzskatījusi par nepieciešamu, lai novērstu konkurences likvidēšanu EKL 81. panta 3. punkta izpratnē.

137 Komisija vispirms apgalvo, ka iepriekš minētā argumentācija nav pieņemama, jo tā veido jaunu pamatu, kas celts ar nokavēšanos Pirmās instances tiesas reglamenta 48. panta 2. punkta izpratnē. Turklāt Komisija atgādina, ka pirmā pienākuma mērķis ir nodrošināt *DSD* ierosinātās saistības, lai novērstu zināmas administratīvajā procesā identificētas problēmas un zināmas neskaidrības šajās saistībās. Tādējādi esot svarīgi zināt, vai rīcība, kuru *DSD* atteicās veikt, var tikt izskatīta saskaņā ar EKL 81. panta 1. punktu. Taču lēmumā Komisija min savas šajā sakarā radušās bažas, kas attiecas ne tikai uz ekskluzivitātes noteikumu savākšanas uzņēmumu labā, bet arī uz jautājumu par konkurentu pieeju *DSD* partneru savākšanas uzņēmumu iekārtām. Vēl Komisija uzsver, ka tās vērtējumam saskaņā ar EKL 81. pantu nav jāattiecas tikai uz patērētāju izmantotā iepakojuma savākšanas tirgu, kuram katrā ziņā ir divas šķautnes — savākšanas uzņēmumu piedāvātie pakalpojumi un *DSD* un citu

kolektīvo sistēmu pakalpojumu pieprasījums, bet tas var attiekties arī uz iespējamām līguma par pakalpojumu sniegšanu sekām uz primāro organizācijas tirgu.

b) Pirmās instances tiesas vērtējums

i) Par pieņemamību

138 Atbildot uz Komisijas prasījumu atzīt par nepieņemamu iepriekš minēto *DSD* argumentāciju, jo tā veido jaunu pamatu, kas celts ar nokavēšanos Reglamenta 48. panta 2. punkta izpratnē, jānorāda, ka, lai gan šajā normā tiešām ir aizliegts tiesvedības laikā izvirzīt jaunus pamatus, pamats, kas tikai tieši vai netieši papildina agrāk prasības pieteikumā izvirzītu pamatu un kas ir cieši saistīts ar šo pamatu, ir atzīstams par pieņemamu. Tāds pats risinājums ir jāpiemēro iebildumiem, kas izvirzīti pamata pamatošanai (skat. it īpaši Pirmās instances tiesas 2002. gada 21. marta spriedumu lietā T-231/99 *Joynson*/Komisija, *Recueil*, II-2085. lpp., 156. punkts).

139 Taču šajā lietā *DSD* replikā minētā argumentācija tikai papildina prasības pieteikumā minētos argumentus, lai pamatotu pirmā pienākuma nelikumību saskaņā ar EKL 81. pantu. Šie argumenti turklāt tikai atbild uz Komisijas iebildumu rakstā minētajiem argumentiem, lai koncentrētu tiesvedības priekšmetu uz atzinumu, ka apstrīdētajā lēmumā konkurences ierobežojumam ir piemērots atbrīvojums saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu, šim atbrīvojumam nosakot pienākumu, kas balstīts uz nepieciešamību aizsargāt konkurenci. It sevišķi jāuzsver, ka prasītājas apgalvojums, ka pirmais pienākums pārkāpj Regulas Nr. 17 8. pantu un kas pirmo reizi minēts replikas stadijā, ir cieši saistīts ar apgalvojumu par EKL 81. panta 3. punkta

pārkāpumu, kas minēts pirmajā pamatā, ņemot vērā, ka šajā pamatā tiek apstrīdēta pirmā pienākuma likumība saistībā ar piemērojamām tiesībām un to, ka tieši Regulas Nr. 17 8. pants ļauj Komisijai lēmumā piemērot atbrīvojumu saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu noteikt pienākumu.

140 Katrā ziņā Komisijai atbildē uz repliku un tiesas sēdē bija iespēja izteikt savus komentārus par šo pamatu, ko tā uzskata par jaunu.

141 No iepriekš minētā izriet, ka Komisijas prasījums atzīt par nepieņemamu prasītājas argumentāciju par iespēju uzlikt pienākumu, lai novērstu iespējamus EKL 81. panta 1. punkta un EKL 82. panta pārkāpuma draudus, ir jānoraida.

ii) Par būtību

142 Tādējādi ir jāpārbauda prasītājas argumenti, kuros tā apgalvo, ka Komisija šajā lietā nevarēja lēmumā piemērot atbrīvojumu, kas pieņemts uz EKL 81. panta 3. punkta pamata, uzlikt pienākumu saskaņā ar Regulas Nr. 17 8. pantu.

143 Saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu EKL 81. panta 1. punkta noteikumus var atzīt par nepiemērojamiem starp uzņēmumiem noslēgtiem nolīgumiem, kas palīdz uzlabot preču ražošanu vai izplatīšanu, vai veicina tehnisku vai saimniecisku attīstību (pirmais nosacījums), reizē ļaujot patērētājiem baudīt pienācīgu daļu no iegūtajiem

labumiem (otrais nosacījums), un kas neuzspiež attiecīgajiem uzņēmumiem ierobežojumus, kuri nav obligāti vajadzīgi, lai sasniegtu šos mērķus (trešais nosacījums), un neļauj šādiem uzņēmumiem likvidēt konkurenci attiecībā uz būtisku šo preču daļu (ceturtais nosacījums).

144 Turklāt Regulas Nr. 17 8. panta 1. punktā Komisijai ir atļauts lēmumā piemērot atbrīvojumu saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu noteikt nosacījumus un pienākumus.

145 Šajā sakarā vispirms jāuzsver, ka prasītājas veiktais apstrīdētā lēmuma raksturojums ir kļūdains. Faktiski visās Komisijas saskaņā ar EKL 81. pantu veiktā vērtējuma stadijās apstrīdētajā lēmumā ir pārbaudīti ne tikai savākšanas uzņēmumu labā paredzētā ekskluzivitātes noteikuma ietekme, bet ir arī apskatīts jautājums par pieeju savākšanas uzņēmumu iekārtām.

146 Tā tas ir gan vērtējumā par EKL 81. panta 1. punktu (apstrīdētā lēmuma 28.–32. apsvērums un 33.–36. apsvērums), gan vērtējumā par EKL 81. panta 3. punktu (par pirmajiem trim šīs Līguma normas nosacījumiem, kur analīze ir koncentrēta uz savākšanas uzņēmumiem, skat. 37.–39. apsvērumu, kā arī 40. un 41. apsvērumu, kuros nosacījums par konkurences nodrošināšanu ir apskatīts no savākšanas uzņēmumu viedokļa, bet arī un galvenokārt no kolektīvo sistēmu, kas konkurē ar *DSD*, viedokļa).

147 Vienīgi paskaidrojumos, ko Komisija sniedz, lai pamatotu lēmumā piemērot atbrīvojumu saskaņā ar Regulas Nr. 17 8. pantu noteiktos pienākumus, lēmumā ir tikai norādīts uz nepieciešamību nodrošināt *DSD* konkurentiem pieeju savākšanas

uzņēmumu, kas noslēguši līgumu par pakalpojumu sniegšanu ar *DSD*, iekārtām, un tas ir darīts, lai atbrīvotos no prasītājas atrunām vienai no saistībām, kas minētas 71. apsvērumā, un novērstu konkurences likvidēšanu izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū un primārajā izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja organizācijas tirgū (skat. 42. un 45. punktu).

148 Turklāt prasītāja savā argumentācijā mākslīgi nošķir izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgu, ko tā tiecas attiecināt tikai uz savākšanas uzņēmumiem, kurus izmanto *DSD*, un savākšanas uzņēmumiem, kas nav noslēguši līgumu par pakalpojumu sniegšanu ar *DSD*, no izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja un tā reģenerācijas organizācijas tirgus, kas attiecas uz *DSD* un tās konkurentiem. Īstenībā, kā minēts lēmumā (skat. 41. punktu), nozīme ir tam, vai kolektīvajām sistēmām, kas konkurē ar *DSD*, ir vai nav jābūt pieejamām *DSD* partneru savākšanas iekārtām, lai tās varētu iekļūt izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgū un tādējādi darboties primārajā izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja un tā reģenerācijas organizācijas tirgū.

149 Tāpēc nevar apgalvot, ka lēmums piemērot atbrīvojumu attiektos tikai uz konkurences ierobežojumu, kas identificēts vērtējumā par EKL 81. panta 1. punktu, proti, ekskluzivitātes noteikumu, kas noteikts savākšanas uzņēmumu labā. Šis lēmums faktiski attiecas uz visu *DSD* paziņoto līgumu par pakalpojumu sniegšanu, ko šis uzņēmums ir precizējis dažādajās ierosinātajās saistībās, lai paskaidrotu piemērošanas nosacījumus.

150 Tāpēc ir jāņem vērā tas, ka Komisija līgumam par pakalpojumu sniegšanu piemērot atbrīvojumu piekrita tāpēc, ka *DSD* to it īpaši pārliecināja, ka neviens šī līguma nosacījums nevarēja saistīt savākšanas uzņēmumus ar *DSD* un ka kopīgas izmantošanas gadījumā tā pret trešām personām necels tiesā prasību par nelikumīgas darbības izbeigšanu. Šīs garantijas ir izšķirošas, jo tās ļauj Komisijai

uzskatīt, ka ar konkurences nodrošināšanu saistītais atbrīvojuma nosacījums šajā lietā ir izpildīts. Šajā sakarā jānorāda, ka Komisija administratīvajā procesā skaidri norādīja, ka bez šādām garantijām tā nedomāja atļaut līgumu par pakalpojumu sniegšanu vai tam piemērot atbrīvojumu, bet gan uzskatīt, ka iespējamais šķērslis *DSD* konkurentu pieejai *DSD* partneru savākšanas iekārtām kā tāds bija konkurences ierobežojums (skat. 33. punktu), vai pārbaudīt to, vai *DSD* rīcība ar mērķi kavēt konkurentu pieeju minētajām iekārtām nevarēja tikt novērsta saskaņā ar EKL 82. pantu (skat. 35. punktu).

151 Tādējādi, tā kā Komisija pieņēma lēmumu piemērot atbrīvojumu, pamatojoties uz savākšanas uzņēmumu labā paredzēto ekskluzivitātes noteikuma vērtējumu un nepieciešamību nodrošināt konkurenci, lai kolektīvajām sistēmām, kas konkurē ar *DSD*, būtu iespēja piekļūt *DSD* partneru savākšanas iekārtām (skat. 118. un 128. punktu), Komisija, nosakot pirmo pienākumu, nepārkāpa EKL 81. panta 3. punktu un Regulas Nr. 17 8. pantu.

152 Visbeidzot, prasītāja apgalvo, ka, pat ja Komisija apstrīdētajā lēmumā varētu *DSD* noteikt kādas saistības, tā to esot varējusi darīt tikai nosacījuma, nevis pienākuma veidā, jo pienākuma juridiskas sekas ir daudz nopietnākas nekā nosacījumam. Piemērojot Regulas Nr. 17 8. panta 3. punkta b) apakšpunktu, Komisija varot savu lēmumu atcelt vai grozīt vai aizliegt konkrētas ieinteresēto personu darbības, ja tās neizpilda kādu no lēmumā noteiktajiem pienākumiem, un, piemērojot minētās regulas 15. panta 2. punkta b) apakšpunktu, Komisija var uzlikt naudas sodu, ja prasītāja neizpilda kādu no pienākumiem.

153 Tomēr jāuzsver, ka Regulas Nr. 17 8. panta 1. punktā ir paredzēts, ka lēmumā piemērot atbrīvojumu var paredzēt nosacījumus un pienākumus, bet nav precizēts, kādos nosacījumos Komisijai jāizvēlas viena vai otra iespēja. Turklāt, tā kā 81. panta

3. punkts ietver uzņēmumu labā paredzētu izņēmumu no vispārējā aizlieguma, kas noteikts EKL 81. panta 1. punktā, Komisijai ir jābūt plašai rīcības brīvībai saistībā ar noteikumiem, kurus tā nosaka atbrīvojumam, tomēr ievērojot tās kompetencei EKL 81. pantā paredzētos ierobežojumus (Tiesas 1974. gada 23. oktobra spriedums lietā 17/74 *Transocean Marine Paint*/Komisija, *Recueil*, 1063. lpp., 16. punkts).

154 Ar to vien, ka Komisija citās lietās ir devusi priekšroku nosacījumiem, nevis pienākumiem, nepietiek, lai apstrīdētu Regulā Nr. 17 doto iespēju lēmumā piemērot atbrīvojumu noteikt pienākumus, nevis nosacījumus.

155 No iepriekš minētā izriet, ka Komisija nav pārkāpusi EKL 81. panta 3. punktu un Regulas Nr. 17 8. pantu, šajā lietā lēmumā piemērot atbrīvojumu nosakot pienākumu, kas saistīts ar nepieciešamību nodrošināt, ka kolektīvās sistēmas, kas konkurē ar *DSD*, var kopīgi izmantot *DSD* sistēmā izmantoto uzņēmumu savākšanas iekārtas.

4. *Par trešo daļu — samērīguma principa pārkāpumu*

156 Pat pieņemot, ka savākšanas iekārtu kopīga izmantošana būtu nepieciešama konkurences nodrošināšanai, prasītāja tomēr apgalvo, ka pirmais pienākums tāpēc neesot mazāk nesamērīgs, jo, pirmkārt, tas pārkāpjot Noteikumus par iepakojumu, otrkārt, tas izraisot konkurences deformēšanu, kaitējot *DSD*, treškārt, tas pārlieku apdraudot preču zīmi "Der Grüne Punkt" un, ceturtkārt, tas apdraudot *DSD* pamattiesības uz pieeju tiesai.

a) Par apgalvoto Noteikumu par iepakojumu pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

157 Prasītāja apgalvo, ka pirmais pienākums neesot samērīgs, jo *DSD* savākšanas iekārtu kopīga izmantošana neesot savienojama ar Noteikumos par iepakojumu paredzēto atbildības par preci principu. Šis princips iepakojuma ražotājiem un izplatītājiem uzliek pienākumu sasniegt noteiktu "iepakojuma, ko tie ir laiduši tirgū", reģenerācijas līmeni (Noteikumu 6. panta I pielikuma 1. punkta 1) apakšpunkta pirmais teikums). Turklāt, piedaloties kādā kolektīvajā sistēmā, ražotāja vai izplatītāja atbildība par šo iepakojumu tiekot pārnesta uz minētās sistēmas izmantotāju, kam ir "jāpārstrādā tam nogādātais iepakojums" (Noteikumu 6. panta 3. punkta otrais teikums) un jāsasniedz reģenerācijas līmenis "iepakojumam, ar kuru ražotāji un izplatītāji piedalās tā sistēmā" (Noteikumu 6. panta I pielikuma 1. punkta 1) apakšpunkta otrais teikums). Šīs pieejas dēļ, kas esot balstīta uz konkrētu iepakojumu, neesot likumīgi iepirkt iepakojumu no citām sistēmām, lai sasniegtu Noteikumos paredzēto reģenerācijas līmeni. Šajā sakarā prasītāja apgalvo, ka ar to konkurējošajām sistēmām principā esot jāpilda savi pienākumi savākt un pārstrādāt iepakojumu ar savām savākšanas iekārtām, proti, "sistēmas savākšanas iekārtām" (skat. Noteikumu I pielikuma 3. punkta 3) apakšpunkta septīto ievilkumu).

158 Tādējādi, ja divas konkurējošas sistēmas kopīgi izmantos savākšanas iekārtas, konkrēta iepakojuma piešķiršana vienai vai otrai sistēmai principā vairs nebūs iespējama. Šajā sakarā prasītāja norāda, ka apstrīdētajā lēmumā minētajai "savāktā daudzuma" sadalīšanai "atkarībā no to izcelsmes, sadalot kvotās," (apstrīdētā lēmuma 170. apsvērums) ir nepieciešama dārga un sarežģīta šķirošanas analīze. Turklāt Komisijas izmantotā papīra un kartona piemēra rezultāts esot bijis netaisnīgs, jo daļa savāktā daudzuma, ko veidoja iepakojums, kas piešķirts *DSD*,

un kas bija noteikta šķirošanas analīzē, sākotnēji bija 25 %, lai gan *DSD* licencē faktiski norādītā iepakojuma daļa bija daudz lielāka par šo kvotu. Šāda risinājuma vispārīga attiecināšana uz visu iepakojumu *DSD* neesot pieņemama.

159 Turklāt prasītāja apgalvo, ka saskaņā ar Noteikumiem jebkāda savākšanas iekārtu kopīga izmantošana ar individuālajām sistēmām, kas principā nevar vākt iepakojumu patērētāja tuvumā, ir nelikumīga. Tāpēc, apgalvojot, ka *DSD* nevar pamatoties uz Noteikumiem par iepakojumu attiecībās ar saviem partneriem (apstrīdētā lēmuma 167. apsvērums), Komisija ignorējot to, ka Noteikumu mērķis ir arī pasargāt prasītāju no konkurences deformēšanas.

160 Komisija apgalvo, ka prasītājas veiktais Noteikumu raksturojums nav pareizs, ņemot vērā, ka reģenerācijas līmenis nav balstīts uz konkrētu iepakojumu vai uz kopējo tirgū laistā iepakojuma daudzumu, bet uz attiecīgajai sistēmai uzticēto iepakojuma daudzumu. Savukārt *Landbell* apgalvo, ka savākšanas iekārtu kopīga izmantošana katrā ziņā atbilst Noteikumiem par iepakojumu, kuros 1998. gadā tika izdarīti labojumi, lai pastiprinātu konkurenci kolektīvo sistēmu starpā.

Pirmās instances tiesas vērtējums

161 Prasītāja būtībā apgalvo, ka uzņēmumu, kas noslēguši līgumu par pakalpojumu sniegšanu ar *DSD*, savākšanas iekārtu kopīgas izmantošanas mērķis ir liegt tai vākt un pārstrādāt iepakojumu, ko tai konkrēti ir uzticējis attiecīgā iepakojuma ražotājs vai izplatītājs atbilstoši Noteikumos par iepakojumu paredzētajam preces atbildības

principam. Tāpēc, liedzot *DSD* iebilst pret kopīgu izmantošanu, pirmais pienākums nesamērīgi apdraudot tiesības un pienākumus, kas *DSD* paredzēti šajos Noteikumos.

162 Tiesas sēdē lietas dalībnieki tika izjautāti par kolektīvo sistēmu un individuālo sistēmu darbības noteikumiem, lai Pirmās instances tiesa varētu zināt, kāda loma Noteikumos paredzēto savākšanas un reģenerācijas pienākumu izpildē bija iepakojumam, ko prasītāja sauc par "konkrēto iepakojumu". Šis pretrunīgais izklāsts Pirmās instances tiesai ļauj izdarīt šādus secinājumus.

163 Pirmkārt, jānorāda, ka Noteikumu par iepakojumu 6. panta I pielikumā paredzētais reģenerācijas līmenis tiek aprēķināts procentuāli atkarībā no pārdotā materiāla daudzuma, kas faktiski tiek savākts un pārstrādāts, nevis atkarībā no attiecīgā iepakojuma skaita vai veida. Noteikumu 6. panta I pielikuma 1. punkta 1) apakšpunktā tādējādi ir minēts, ka iepakojuma ražotājiem un izplatītājiem ir jāizpilda prasības, kas attiecas uz to pārdoto iepakojumu, un ka tas pats attiecas uz kolektīvo sistēmu operatoriem saistībā ar iepakojumu, ar kuru ražotāji vai izplatītāji piedalās to sistēmās. Šajā sakarā Noteikumu 6. panta I pielikuma 1. punkta 2) apakšpunktā ir precizēts, ka vērā ņemamais iepakojuma daudzums tiek noteikts "procentos no daudzuma" un ka tas ir ražotāja vai izplatītāja pārdotais iepakojums vai iepakojums, ar kuru ražotājs vai izplatītājs piedalās kolektīvajā sistēmā. Turklāt kopš 2000. gada 1. janvāra individuālās sistēmas un kolektīvās sistēmas ir pakļautas vienādiem reģenerācijas līmeņiem atkarībā no materiāla (apstrīdētā lēmuma 21. apsvērums).

164 Turklāt no Noteikumu 6. panta 1. punkta ceturtā un piektā teikuma izriet, ka tādu izplatītāju, kuru veikalu platība pārsniedz 200 m^2, pienākums savākt un pārstrādāt iepakojumu attiecas arī uz iepakojumu, kuru preču zīmes tie nepārdod, ja šī

iepakojuma veids, forma un izmērs ir tādi paši kā precēm, kas ietilpst to piedāvājumā. Tādējādi šo izplatītāju reģenerācijas līmenis netiek aprēķināts atkarībā no faktiski tirgū laistā iepakojuma, bet atkarībā no iepakojuma, kas ir līdzīgs veida, formas un izmēra ziņā.

165 Otrkārt, no iepriekš minētā izriet, ka iepakojuma daudzuma sadale starp dažām sistēmām, par ko lemj iepakojuma ražotājs vai izplatītājs, neattiecas uz iepriekš noteiktu iepakojuma daudzumu, bet uz materiāla daudzumu, kas atbilst šim iepakojumam. Praksē tas nozīmē to, ka, ja iepakojuma ražotājs nolemj uzticēt *DSD* vākt un pārstrādāt pusi no plastmasas iepakojuma, ko tas pārdod Vācijā, *DSD* tiek uzticēts rūpēties par to, lai tiktu savākts un pārstrādāts tāds daudzums materiāla, kas ir vienāds ar pusi no šī iepakojuma. Lai izpildītu Noteikumos paredzēto reģenerācijas līmeni, *DSD* tādējādi ir jāpierāda Vācijas iestādēm, ka tā ir pārstrādājusi 60 % plastmasas daudzuma, ko tai ir uzticējis ražotājs (60 % ir plastmasai piemērojamais reģenerācijas līmenis). Tāpat, ja ražotājs var pierādīt, ka ir uzticējis *DSD* savu pienākumu savākt un pārstrādāt pusi no pārdotā plastmasas daudzuma, tam turklāt ir jāpierāda, ka tas ir savācis un pārstrādājis pārējo materiāla daudzumu, kas atbilst otrai pusei, ar kādas individuālās sistēmas vai citas kolektīvās sistēmas palīdzību.

166 Turklāt jāuzsver, ka, kā norādīts lēmuma 170. apsvērumā, ir pilnīgi iespējams savākšanas iekārtās savākto daudzumu sadalīt kvotās starp dažādām sistēmām. Pašas prasītājas piemērs par papīra un kartona iepakojumu, ko *DSD* sistēma vāc vienlaikus ar iespieddarbiem (avīzēm un žurnāliem), liecina, ka savākšanas iekārtas iespējams izmantot kopīgi bez nekādām problēmām. Prasītāja tādējādi nevar mēģināt liegt saviem konkurentiem izmantot metodi, ko tā izmanto pati. Turklāt tiesas sēdē *Landbell* minēja kompensācijas līgumu, kas noslēgts pēc lēmuma pieņemšanas un

kas ļauj dažādiem sistēmas vadītājiem sadalīt to izmantoto savākšanas uzņēmumu pārstrādāto materiālu daudzumu, ņemot vērā materiāla daudzumu, par kuru tie atbild saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti ar iepakojuma ražotājiem un izplatītājiem.

167 Katrā ziņā ar *DSD* apgalvojumu, ka papīra un kartona iepakojuma un iespieddarbu (avīžu un žurnālu) jomā savāktā daudzuma sadale esot sarežģīta un dārga, nepietiek, lai apstrīdētu pirmā pienākuma samērīgumu, ievērojot Noteikumus par iepakojumu. Faktiski, pat pieņemot, ka tas tā būtu, jākonstatē, ka sarežģītība un izmaksas nav tādi kritēriji, kas raksturotu Noteikumu pārkāpumu, un ka tie nevar attaisnot tādas rīcības turpināšanos, kas var likvidēt konkurenci konkrētajā tirgū. Turklāt šajā lietā lēmumā ir skaidri minēts, ka pirmais pienākums savākšanas iekārtu kopīgas izmantošanas gadījumā neliedz *DSD* samazināt atlīdzību, kas maksājama savākšanas uzņēmumiem, lai rūpētos par to, ka tai netiek piestādīts rēķins par kādu trešai personai sniegtu pakalpojumu (skat. 35. punktu). Tāpēc kopīgas izmantošanas gadījumā *DSD* varēs pārliecināties, ka savākšanas uzņēmumiem maksājamā atlīdzībā vērā tiek ņemti tikai savākšanas un reģenerācijas pakalpojumi, kas veikti *DSD* sistēmai, un šī atlīdzība nekalpo tam, lai finansētu pakalpojumus, kas veikti uz kādai citai sistēmai.

168 Tāpat neviens pārliecinošs pierādījums nepamato *DSD* apgalvojumu, ka papīra un kartona iepakojumam un iespieddarbiem izmantotajai kvotu metodei attiecībā pret to esot netaisnīgs rezultāts. Lēmumā noteiktā kopīgā izmantošana nekādā ziņā neapdraud *DSD* intereses, ciktāl, precīzāk, tāpēc, ka šī noteikuma mērķis ir nodrošināt visām kolektīvajām sistēmām iespēju savākt iepakojumu, ko tām uzticējuši attiecīgie ražotāji un izplatītāji. Tieši, lai nodrošinātu šo mērķi, Komisija *DSD* noteica otro pienākumu (skat. 213.–217. punktu).

169 Tādējādi, tā kā konkurence starp sistēmām nenotiek uz konkrēta iepakojuma sadales bāzes, bet gan uz šim iepakojumam atbilstošas materiāla daudzuma piešķiršanas bāzes, pretēji prasītājas apgalvotajam, pirmo pienākumu nevar uzskatīt par nesamērīgu.

170 No iepriekš minētā izriet, ka pirmo pienākumu nevar uzskatīt par nesamērīgu tāpēc, ka tas būtu pretrunā Noteikumiem par iepakojumu.

171 Visbeidzot, runājot par prasītājas apgalvojumu, ka tā, pamatojoties uz Noteikumiem, varētu iebilst pret *DSD* sistēmas izmantoto savākšanas iekārtu kopīgu izmantošanu ar individuālajām sistēmām, jāatgādina, ka Pirmās instances tiesa ir nospriedusi, ka jēdziens "*DSD* konkurenti" ir jāinterpretē kā izmantots, lai definētu pirmā pienākuma piemērojamību tikai sistēmām, kurām apstrīdētajā lēmumā ir uzskatīts par nepieciešamu nodrošināt kopīgu savākšanas iekārtu izmantošanu, proti, kolektīvajām sistēmām, kas konkurē ar *DSD* (skat. 129. punktu). Šādos apstākļos pirmais pienākums nevar ietekmēt eventuālu *DSD* iespēju pamatoties uz Noteikumiem, lai iebilstu pret šādu iekārtu kopīgu izmantošanu ar individuālajām sistēmām.

b) Par konkurences deformēšanas risku, kaitējot *DSD*

Lietas dalībnieku argumenti

172 Prasītāja apgalvo, ka pirmais pienākums esot nesamērīgs, jo tas ļauj tās konkurentiem mērķtiecīgi izvēlēties visizdevīgākās savākšanas iekārtas, tai atstājot tās, kas izmaksā visdārgāk. Šāds parazītisms esot neierobežoti atvērts individuālajām sistēmām, kurām nav nekādu pienākumu aptvert noteiktu teritoriju jomās, kas pārklājas ar kolektīvajām sistēmām, proti, savākšanas vietās, kas līdzinās mājsaimniecībām, un pa pastu pārdotajam iepakojumam. Citas kolektīvās sistēmas arī varētu nodarboties ar parazītismu, kaitējot prasītājai, un savākšanas iekārtas kopīgas izmantošanas gadījumā radīšoties interešu konflikti, ņemot vērā, ka *DSD* vairs

nevarēšot regulēt savas sistēmas organizācijas detaļas, kā tā to dara šobrīd. Turklāt prasītāja pamatojas uz Vācijas iestāžu [2000. gada 24. maija] apsvērumiem, kuros minēts risks, ka kolektīvās sistēmas var kļūt neefektīgākas un ka var notikt konkurences deformēšana Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 20. decembra Direktīvas 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu (OV L 365, 10. lpp.) 7. panta 1. punkta izpratnē, ja "individuālās sistēmas [..] varētu neatkarīgi no iepakojuma izplatīšanas reģiona izvēlēties, kur vākt vai iepirkt iepakojuma atkritumus, iespējams, reģiona ietvaros darbojoties tikai svarīgākajās savākšanas vietās".

173 Komisija, ko atbalsta *Landbell*, apstrīd to, ka pirmais pienākums *DSD* sistēmai radot apgalvotos draudus. Faktiski, ciktāl Noteikumi par iepakojumu ir vienādi piemērojami visām kolektīvajām sistēmām, neviena no tām nevar darboties tikai sektoros, kas, kā apgalvots, ir visizdevīgākie. Tāpat individuālajām sistēmām principā ir jāvāc to iepakojums vietās, kur tas ir nodots patērētājam, un to savākšanas vietu struktūra šī iemesla dēļ atšķiras no kolektīvo sistēmu struktūras.

Pirmās instances tiesas vērtējums

174 Pretēji prasītājas apgalvotajam, savākšanas iekārtu kopīga izmantošana nevar ļaut kolektīvajām sistēmām, kas konkurē ar *DSD*, vienā federālajā zemē izvēlēties visizdevīgākās zonas, atstājot novārtā citas, kas paliktu *DSD* sistēmas atbildībā. Jākonstatē, ka visas kolektīvās sistēmas faktiski ir pakļautas vienādiem pienākumiem gan saistībā ar teritorijas pārklājumu un reģenerācijas līmeni, gan pierādījumiem par apstrādāto daudzumu.

175 Turklāt lēmumā katrā ziņā ir skaidri norādīts, ka pirmais pienākums neliedz *DSD* atbilstoši samazināt savākšanas uzņēmumiem maksājamo atlīdzību (skat. 35. punktu).

176 Vēl, runājot par apgalvoto savākšanas iekārtu kopīgas izmantošanas nesaderību ar Direktīvas 94/62 7. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru sistēmām, kas paredzētas, lai nodrošinātu iepakojuma savākšanu vai pārstrādi, jābūt izstrādātām tā, lai neradītu barjeras tirdzniecībai vai konkurences deformēšanu, jānorāda, ka apstrīdētajā lēmumā tieši ir paredzēts nodrošināt konkurences nosacījumus konkrētajos tirgos un to darīt atbilstoši mērķiem, kas noteikti Noteikumos, kuri 1998. gadā tika pārskatīti, lai veicinātu konkurences attīstību starp kolektīvajām sistēmām (apstrīdētā lēmuma 169. apsvērums).

177 No iepriekš minētā izriet, ka pirmo pienākumu nevar uzskatīt par nesamērīgu tāpēc, ka tas ietvertu konkurences deformēšanas risku, kaitējot prasītājai.

178 Turklāt par apgalvoto risku, ko pirmais pienākums varētu radīt konkurencei, ja savākšanas iekārtas *DSD* partneri izmantotu kopīgi ar individuālajām sistēmām, jāatgādina, ka Pirmās instances tiesa iepriekš šajā spriedumā ir atzinusi, ka jēdziens "*DSD* konkurenti" ir jāinterpretē kā izmantots, lai definētu pirmā pienākuma piemērojamību tikai sistēmām, kurām apstrīdētajā lēmumā ir uzskatīts par nepieciešamu nodrošināt kopīgu savākšanas iekārtu izmantošanu, proti, kolektīvajām sistēmām, kas konkurē ar *DSD*. Šādos apstākļos pirmais pienākums nevar ietekmēt attiecības starp *DSD* un individuālajām sistēmām.

c) Par apgalvoto apdraudējumu preču zīmes "Der Grüne Punkt" darbībai

Lietas dalībnieku argumenti

179 Prasītāja apgalvo, ka pirmais pienākums ir nesamērīgs, jo tas apdraudot preču zīmes "Der Grüne Punkt" pamata funkciju, kas ir identificēt *DSD* sistēmas, nevis kādas citas sistēmas savākšanas un reģenerācijas pakalpojumus. Šajā sakarā prasītāja atgādina, ka tās preču zīme Vācijā ir reģistrēta kā kolektīva preču zīme, kas norādāma uz ražotāju un izplatītāju, kas piedalās *DSD* sistēmā, iepakojuma, un kā individuāla preču zīme, kas norādāma uz *DSD* sistēmā izmantojamām savākšanas iekārtām. Kolektīvās preču zīmes "Der Grüne Punkt" pamata funkciju it sevišķi esot atzinušas vairākās Vācijas tiesas (*Bundespatentgericht* (Federālā Patentu tiesa, Vācija)

1996. gada 18. septembra spriedums par to, ka preču zīme liecina par ražotāja ekoloģiskajām saistībām; *Landgericht Hamburg* (Hamburgas Apgabaltiesa, Vācija) 1996. gada 23. decembra un *Kammergericht Berlin* (Berlīnes Augstākā apgabaltiesa, Vācija) 1994. gada 14. jūnija spriedumi par to, ka preču zīme informē par piedalīšanos *DSD* sistēmā; *Oberlandesgericht Köln* (Ķelnes Augstākā tiesa, Vācija) 1998. gada 8. maija spriedums, kurā minēta preču zīmes svarīgā nozīme tās izplatības un reputācijas dēļ, un *Bundesgerichtshof* (Federālā Augstākā tiesa, Vācija) 2001. gada 15. marta spriedums par to, ka ražotāji un izplatītāji informē par savu dalību *DSD* sistēmā, norādot preču zīmi uz iepakojuma). Šajā lietā prasītāja apgalvo, ka savākšanas iekārtu kopīga izmantošana apdraud kolektīvo un individuālo preču zīmi "Der Grüne Punkt", jo patērētājs ar reklāmas palīdzību zina, ka iepakojums ar šo preču zīmi pieder pie *DSD* sistēmas, nevis pie kādas konkurējošas sistēmas, un ka tas ir jāiznīcina ar *DSD* sistēmas savākšanas iekārtu palīdzību, uz kurām parasti arī ir norādīta preču zīme "Der Grüne Punkt". Taču, ja savākšanas iekārtas tiek izmantotas kopīgi, *DSD* sistēmā vācamā iepakojuma savākšanas un reģenerācijas organizāciju daļēji veiks *DSD* konkurenti, pretēji tam, ko sagaida patērētājs. Savākšanas iekārtu, kas pieder pie *DSD* sistēmas, kopīga izmantošana tādējādi maldinot patērētājus.

180 Prasītāja piebilst, ka pirmais pienākums liekot veicināt konkurenci, piešķirot tās konkurentiem obligātu bezmaksas licenci uz savākšanas iekārtām norādītās preču zīmes "Der Grüne Punkt" izmantošanai. Taču šāda licence neesot likumīga, jo tā pārkāpjot jomā piemērojamos principus (ar Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK par daudzpusējo sarunu Urugvajas kārtā (no 1986. gada līdz 1994. gadam) panākto nolīgumu slēgšanu Eiropas Kopienas vārdā jautājumos, kas ir tās kompetencē (OV L 336, 1. un 214. lpp.), apstiprinātā 1994. gada 15. aprīļa

Līguma par ar tirdzniecību saistītajām intelektuālā īpašuma tiesībām (TRIPS) (Līguma par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu 1.C pielikums) 21. pants un Tiesas 1994. gada 15. novembra atzinums 1/94 [PTO], *Recueil*, I-5267. lpp.).

181 Komisija vispirms norāda, ka zināmi prasītājas izvirzītie iebildumi neattiecas uz līgumu par pakalpojumu sniegšanu, par ko ir apstrīdētais lēmums, bet gan firmas zīmes izmantošanas līgumu, par ko ir Komisijas Lēmums 2001/463, un tie tādējādi šajā lietā nav jāizskata. Komisija uzsver, ka prasītāja, šķiet, vēlas iegūt tiesības ekskluzīvi izmantot savākšanas iekārtas uz tā pamata, ka tā atļauj to īpašniekiem uz savām iekārtām norādīt firmas zīmi "Der Grüne Punkt", kam nevar piekrist. Tas faktiski nozīmētu, ka savākšanas uzņēmums, kas norāda firmas zīmi "Der Grüne Punkt" uz iepakojuma savākšanas mašīnas, šo mašīnu varētu izmantot tikai priekš *DSD* sistēmas, bet ne citu atkritumu pārvadāšanai. Taču ne vien līgumā par pakalpojumu sniegšanu nav paredzēts neviens noteikums, kas pamatotu šādu apgalvojumu, bet savākšanas uzņēmumu sniegtās atbildes uz Komisijas nosūtītajiem lūgumiem sniegt informāciju it īpaši liecina, ka šie uzņēmumi savus transportlīdzekļus izmanto arī citiem pasūtījumiem. Prasītāja tādējādi nevar pamatoties uz tās apgalvotajām ekskluzivitātes tiesībām. Turklāt Komisija uzsver, ka patērētājs netiek maldināts, kad tas izmet iepakojumu ar firmas zīmi "Der Grüne Punkt" savākšanas iekārtā, ko lieto *DSD* sistēma, jo kopīgai izmantošanai nav nekādas ietekmes uz patērētāja uzvedību. Turklāt galējais *DSD* sistēmas piedāvātā savākšanas un reģenerācijas pakalpojumu pircējs ir nevis patērētājs, bet iepakojuma ražotājs vai izplatītājs. Tādējādi nav pierādījumu, ka prasītājas minētā maldināšana apdraudētu preču zīmi "Der Grüne Punkt".

182 Runājot par obligāto licenci, Komisija apgalvo, ka prasītāja ir aizmirsusi precizēt to, kam lēmumā ir noteikts pienākums piešķirt licenci. Prasītājai joprojām būšot tiesības atļaut savākšanas uzņēmumiem izmantot savu preču zīmi, to norādot uz saviem konteineriem, pat to tiem ieteikt, kā arī šo atļauju atsaukt.

Pirmās instances tiesas vērtējums

183 Prasītāja būtībā apgalvo, ka pirmais pienākums pārkāpj samērīguma principu, jo kopīga izmantošana apdraud preču zīmi "Der Grüne Punkt", kas ļaujot nošķirt tās pakalpojumus no tiem, ko sniedz citi uzņēmumi. Ar iespēju piekļūt savākšanas iekārtām, ko izvietojuši savākšanas uzņēmumi, kurus jau izmanto *DSD* sistēma, kolektīvās sistēmas, kas konkurē ar *DSD*, tādējādi gūs labumu no šīs preču zīmes reputācijas patērētāju acīs un tie tiks maldināti, metot iepakojumus iekārtās, ko tie uzskata par paredzētām *DSD* sistēmai, nevis kādai konkurējošai sistēmai.

184 Tomēr jāatzīst, ka šādai argumentācijai nevar piekrist.

185 Pirmkārt, līgums par pakalpojumu sniegšanu neliedz savākšanas uzņēmumam, kas ir *DSD* partneris, piedāvāt savas savākšanas iekārtas kādai sistēmai, kas konkurē ar *DSD* sistēmu. Līguma par pakalpojumu sniegšanu noteikumos faktiski ir norādīts tikai tas, ka "savās sistēmas reklāmas akcijās savākšanas uzņēmums skaidri un regulāri redzamā veidā izmantos *DSD* piešķirto firmas zīmi "Der Grüne Punkt", piemēram, drukājot uz vēstuļu papīra, reklāmas materiāliem un savākšanas tvertnēm, kā arī to norādot uz transportlīdzekļiem un iekārtām, kas izmantojamas sistēmas izmantošanā" (2. panta 5. punkta pirmās daļas ceturtais teikums) un ka "savākšanas uzņēmums firmas zīmi "Der Grüne Punkt" izmanto bez atlīdzības" (2. panta 5. punkta trešās daļas pirmais teikums). Ar to, ka *DSD* atļauj savākšanas uzņēmumiem bez maksas norādīt preču zīmi "Der Grüne Punkt" uz savām savākšanas iekārtām, nepietiek, lai *DSD* varētu pieprasīt ekskluzīvu minēto iekārtu izmantošanu. Gluži pretēji, no līguma par pakalpojumu sniegšanu izriet, ka minētajai firmas zīmei nav citas nozīmes, kā "reklāmas nolūkos" norādīt, ka konkrētā iekārta ietilpst *DSD* sistēmā.

186 Līguma par pakalpojumu sniegšanu noteikumi par preču zīmi "Der Grüne Punkt" tādējādi neļauj konstatēt, ka šīs preču zīmes norāde uz kādas savākšanas iekārtas liedz šo iekārtu izmantot citiem nolūkiem.

187 Otrkārt, neviena Noteikumu par iepakojumu norma neuzliek pienākumu identificēt savākšanas iekārtas saistībā ar izmantoto sistēmu. *A fortiori* neviena Noteikumu norma neļauj apgalvot, ka šādi identificētas savākšanas iekārtas ir jāatvēl tikai vienai sistēmai, lai novērstu, ka patērētājs var kļūdīties par tā izmestā iepakojuma savākšanas un reģenerācijas sistēmas identitāti. Turklāt par nozīmi, kāda ir firmas zīmes "Der Grüne Punkt" norādei uz iepakojuma, kura ir viena no iespējām, kas paredzēta Noteikumu 6. panta I pielikuma 4. punkta 2) apakšpunkta otrajā teikumā, lai ļautu patērētajām identificēt konkrētā iepakojuma piederību pie kādas kolektīvās sistēmas (skat. 6. punktu), Pirmās instances tiesa sprieduma lietā T-151/01 *DSD/ Komisija* 133. punktā ir lēmusi, ka, sākot no brīža, kad Noteikumos paredzētā reģenerācijas līmeņa sasniegšana un iepakojuma daudzuma sadale starp sistēmām notiek uz attiecīgo materiālu daudzuma bāzes, nevis atkarībā no tā, vai uz iepakojuma ir vai nav firmas zīme "Der Grüne Punkt", tai nav tādas lomas un nozīmes, ko tai piešķir prasītāja. Tādējādi iepakojuma ražotājam vai izplatītājam, kas nolemj uzticēt *DSD* savākt un pārstrādāt daļu iepakojuma, ko tas pārdod Vācijā, un pats ar individuālās sistēmas palīdzību vai, uzticot to citai kolektīvajai sistēmai, nodrošināt pārējās šī iepakojuma daļas savākšanu un pārstrādi, ir tikai jāsadala materiālu daudzums dažādu attiecīgo sistēmu starpā un jāievēro Noteikumos paredzētie identifikācijas nosacījumi, neuztraucoties par gala patērētāja rīcības konkrētu definēšanu, kā to apgalvo prasītāja.

188 Šajā sakarā Noteikumu normas neļauj konstatēt, ka preču zīmes "Der Grüne Punkt" norāde uz savākšanas iekārtas vai iepakojuma, ko paredzēts savākt *DSD* sistēmā, liegtu kopīgi izmantot savākšanas iekārtas.

189 Treškārt, jāņem vērā no lietas materiāliem izrietošais fakts, ka ne uz visām *DSD* sistēmas izmantotajām savākšanas iekārtām ir firmas zīme "Der Grüne Punkt". Tāpēc var pamatoti uzskatīt, ka brīdī, kad iepakojums tiek ievietots savākšanas iekārtās, patērētāji šīs iekārtas nesaista ar preču zīmi "Der Grüne Punkt", bet ar iepakojuma veidu (pārdošanas iepakojums) un galvenokārt ar materiāla veidu (viegls materiāls, papīrs/kartons, stikls utt.), kas jāiemet dažādās savākšanas iekārtās. Šajā sakarā prasītāja nav pierādījusi, ka patērētājs uzskatītu par nozīmīgu to, ka *DSD*, nevis kāda cita kolektīvā sistēma rūpējas par iepakojuma savākšanu un iznīcināšanu. Patērētājs, protams, var rūpēties par vidi, bet, ja visas kolektīvās sistēmas tiek pakļautas vienādiem pienākumiem, jautājums par to, kura sistēma konkrēti nodarbojas ar savākšanu un pārstrādi, nešķiet izšķirošs. Taču nevienu no šiem pienākumiem neietekmē kopīga esošo savākšanas iekārtu izmantošana. Tāpat prasītāja neapstrīd to, ka papīra un kartona iepakojums tiek vākts tajās pašās iekārtās, kur iespieddarbi (avīzes un žurnāli), ko vāc pašvaldības, nevis *DSD* sistēma. Taču tā šajā sakarā neapgalvo, ka patērētāji uzskata, ka iespējamas preču zīmes "Der Grüne Punkt" norādes uz šīm iekārtām dēļ *DSD* sistēma uzņemtos atbildību par iespieddarbu savākšanu un pārstrādi.

190 Tādējādi, lai novērstu patērētāja maldināšanas risku, šķiet pietiekami, ka uz kopīgi izmatotajām savākšanas iekārtām tiek norādīts, ka iepakojums tiek vākts gan *DSD* sistēmai, gan kādai citai vai vairākām citām konkurējošajām kolektīvajām sistēmām, bez nepieciešamības pilnībā aizliegt kopīgu šo savākšanas iekārtu izmantošanu, kā apgalvo prasītāja.

191 Visbeidzot, jānorāda, ka ne pirmais pienākums, ne savākšanas iekārtu kopīgas izmantošanas tehniskie ierobežojumi nepieprasa, lai *DSD* atļautu saviem konkurentiem izmantot preču zīmi "Der Grüne Punkt". Tādējādi var iedomāties, ka kopīgi izmantotās savākšanas iekārtas varētu būt bez nekādas firmas zīmes vai norādes vai, gluži pretēji — katra sistēma uz tām varētu norādīt zīmi sevis identificēšanai. Tāpēc

nevar apgalvot, ka pirmais pienākums uzliek *DSD* pienākumu piešķirt saviem konkurentiem obligātu bezmaksas licenci preču zīmes "Der Grüne Punkt" izmantošanai.

192 No iepriekš minētā izriet, ka pirmo pienākumu nevar uzskatīt par nesamērīgu tāpēc, ka tas pārlieku apdraudētu preču zīmes "Der Grüne Punkt" lomu *DSD* sistēmā.

d) Par pirmā pienākuma ietekmi uz tiesībām uz pieeju valsts tiesai

Lietas dalībnieku argumenti

193 Prasītāja norāda, ka pirmais pienākums tai aizliedz "liegt" savākšanas uzņēmumiem noslēgt līgumus par kopīgu iekārtu izmantošanu ar tās konkurentiem. Šādu šķērsli varētu radīt tas, ka *DSD* pret šiem savākšanas uzņēmumiem celtu prasību valsts iestādēs vai tiesās, apgalvojot, ka kopīga savākšanas iekārtu izmantošana ir pretrunā Noteikumiem. Tādā gadījumā pirmais pienākums esot nesaderīgs ar pamattiesībām uz pieeju tiesai, kas paredzētas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību konvencijas 6. pantā (Tiesas 1986. gada 15. maija spriedums lietā 222/84 *Johnston*, *Recueil*, 1651. lpp., 17. un 18. punkts; Pirmās instances tiesas 1998. gada 17. jūlija spriedums lietā T-111/96 *ITT Promedia*/Komisija, *Recueil*, II-2937. lpp., 60. punkts).

194 Komisija norāda, ka pirmais pienākums nekādā ziņā neliedzot prasītājai kādā Vācijas administratīvajā tiesā ierosināt jautājumu par kopīgas savākšanas iekārtu izmantošanas saderību ar Noteikumiem par iepakojumu (šajā sakarā skat. *Verwaltungsgerichtshof Kassel* 1999. gada 20. augusta un *Verwaltungsgericht Gießen* 2001. gada 31. janvāra spriedumus). Savukārt jautājums par saistību un pienākumu likumību esot Kopienu tiesas kompetencē.

Pirmās instances tiesas vērtējums

195 Prasītāja būtībā apgalvo, ka pirmais pienākums tai liedz Vācijas iestādēs un tiesās uzturēt prasību par to, ka kopīga savākšanas iekārtu izmantošana ir pretrunā Noteikumiem.

196 Taču pirmo pienākumu šādi nevar interpretēt. Tajā faktiski *DSD* ir uzlikts pienākums neliegt konkurējošām kolektīvajām sistēmām kopīgi izmantot savākšanas iekārtas. Pirmās instances tiesa iepriekš šajā spriedumā ir nolēmusi, ka šis pienākums atbilst EKL 81. panta 3. punktam un Regulas Nr. 17 8. pantam (skat. 151. punktu), jo tas bija nepieciešams, lai nodrošinātu konkurenci izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja un izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja un tā reģenerācijas organizācijas tirgos.

197 Turklāt pirmais pienākums neliedz *DSD* celt prasību kādā valsts tiesā vai iestādē, iebilstot pret kopīgu savākšanas iekārtu izmantošanu, kas tai ir noteikta lēmumā piemērot atbrīvojumu. *DSD* tādējādi joprojām ir iespēja iebilst pret kopīgu savu partneru savākšanas iekārtu izmantošanu, pamatojoties uz Vācijas Noteikumiem par iepakojumu vai citām valsts tiesību normām. Tomēr, lai gan *DSD* ir šāda iespēja, tā tomēr nevar ignorēt to, ka Komisija varētu uzskatīt, ka šāda prasība pārkāpj

pienākumu, kas tai ir uzlikts, lai nodrošinātu lēmumu piemērot atbrīvojumu, kas darīts atbilstoši piemērojamām Kopienu tiesību normām. Turklāt jāatgādina, ka, ja valsts tiesas lemj par līgumiem vai darbībām, par ko jau ir pieņemts kāds Komisijas lēmums, tās nevar pieņemt nolēmumus, kas ir pretrunā Komisijas lēmumam, pat ja tas ir pretrunā nolēmumam, ko pieņēmusi valsts pirmās instances tiesa (Tiesas 2000. gada 14. decembra spriedums lietā C-344/98 *Masterfoods* un *HB*, *Recueil*, I-11369. lpp., 52. punkts).

198 *DSD* pieprasīto pamattiesību uz pieeju tiesai rezultātā tādējādi nevar tikt atļauts neievērot lēmumu, kas pieņemts uz Kopienu tiesību pamata.

199 No iepriekš minētā izriet, ka pirmo pienākumu nevar uzskatīt par nesamērīgu tāpēc, ka tas liegtu *DSD* tiesības celt prasību valsts tiesās un iestādēs.

5. *Secinājums par pirmo pamatu*

200 No iepriekš minētā izriet, ka pirmais pienākums liedz prasītājai kavēt konkurējošu kolektīvo sistēmu pieeju tās partneru savākšanas iekārtām. Šis pienākums ir balstīts uz Komisijas vēlmi nodrošināt sistēmām, kas konkurē ar *DSD*, pieeju izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja tirgum un tādējādi izlietotā iepakojuma savākšanas pie patērētāja un tā reģenerācijas organizācijas tirgum. Neviens prasītājas pirmajā pamatā izvirzītais arguments neapgāž šo secinājumu.

201 Tādējādi pirmais pamats saistībā ar kolektīvajām sistēmām ir jānoraida pilnībā.

202 Turklāt, lai atbildētu uz *DSD* šajā sakarā izvirzītajiem argumentiem, Pirmās instances tiesa uzskata, ka ir jāatgādina (skat. 121. punktu), ka jēdziens "*DSD* konkurenti", kas izmantots, lai definētu pirmā pienākuma piemērojamību, neietver individuālās sistēmas, ņemot vērā, ka no lēmuma izriet, ka šīs sistēmas darbojas tikai mazā konkrēto tirgu daļā un ka pārklāšanās gadījumos tām ir pietiekamas iespējas piekļūt citiem uzņēmumiem vai savākšanas iekārtām, ko neizmanto *DSD* sistēma.

203 Tā kā pirmais pienākums neattiecas uz individuālajām sistēmām, tad prasītājas šajā sakarā izvirzītie argumenti turpinājumā nav jāanalizē.

B — *Par otro pamatu — ka apstrīdētā lēmuma 3. panta a) punktā ietvertais pienākums pārkāpj EKL 86. panta 2. punktu*

1. *Lietas dalībnieku argumenti*

204 Prasītāja norāda, ka tā vāc un pārstrādā iepakojumu visā Vācijas teritorijā, ieskaitot nepievilcīgus lauku reģionus, un to dara, lai aizsargātu vidi. Tā arī atgādina, ka *DSD* sistēmu ir apstiprinājušas visu federālo zemju kompetentās iestādes. Saskaņā ar prasītājas teikto — šo apstiprinājumu dēļ tai ir uzticēti pakalpojumi ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi EKL 86. panta 2. punkta izpratnē. Šajā sakarā prasītāja precizē, ka nav nozīmes tam, ka jebkuru kolektīvās sistēmas operatoru var apstiprināt federālās valsts iestādes, ņemot vērā, ka EKL 86. panta 2. punkts attiecas

tikai uz pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi uzņemšanos, nevis īpašu vai ekskluzīvu tiesību esamību EKL 86. panta 1. punkta izpratnē. Šajā sakarā prasītāja apgalvo, ka *DSD* uzticēto garantijas pienākumu veikšanu (regulāra savākšana visā teritorijā, reģenerācijas līmenis un daudzuma pierādījumi) apdraudot pirmajā pienākumā paredzētā kopīgā savākšanas iekārtu izmantošana, jo ar to tiekot pārskatīts *DSD* sistēmas apstiprinājums. Turklāt šāda kopīga izmantošana radot konkurences deformēšanu, kas kaitē *DSD*, ļaujot tās konkurentiem parazitēt uz tās sistēmas. Tādējādi EKL 81. pantā minētie konkurences noteikumi šajā lietā nebūtu jāpiemēro, jo tie nolemjot neveiksmei *DSD* īpaši uzticētā uzdevuma īstenošanu.

205 Komisija un *Landbell* uzsver, ka prasītāja nesniedz nekādus pierādījumus draudiem, ko tās darbībai vai apgalvotajam pienākumam vispārīgās tautsaimniecības interesēs rada kopīga izmantošana, jo minētā kopīgā izmantošana nekādi netraucē *DSD* izmantotajiem savākšanas uzņēmumiem. *Landbell* arī norāda, ka nepievilcīgu lauku reģionu apkalpošana ir neatņemama sastāvdaļa pakalpojumiem, ko pieprasa kolektīvo sistēmu klienti, kas vēlas, lai savākšana notiktu visā atbilstošajā teritorijā, lai atbrīvotos no saviem pienākumiem, ievērojot Noteikumus.

2. *Pirmās instances tiesas vērtējums*

206 Saskaņā ar EKL 86. panta 2. punktu uz uzņēmumiem, kam uzticēti pakalpojumi ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, attiecas Līguma noteikumi, it īpaši konkurences noteikumi, ja šo noteikumu piemērošana *de iure* vai *de facto* netraucē veikt konkrēti uzticētos pienākumus. Šajā pantā noteikts arī tas, ka nedrīkst tikt ietekmēta tirdzniecības attīstība tiktāl, lai kaitētu Kopienas interesēm.

207 Šajā lietā jānorāda, ka, pat pieņemot, ka prasītājai būtu uzticēti pakalpojumi ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi EKL 86. panta 2. punkta izpratnē tāpat kā visām federālo zemju apstiprinātajām kolektīvajām sistēmām, risks, ka šis uzdevums būtu apdraudēts apstrīdētā lēmuma dēļ, tomēr nav pierādīts.

208 Faktiski, pretēji prasītājas pirmajā pamatā norādītajam, *DSD* uzliktais pienākums neliegt savākšanas uzņēmumiem noslēgt līgumus ar *DSD* konkurentiem, tiem atļaujot izmantot savas tvertnes un citas iepakojuma savākšanas un šķirošanas iekārtas, kā arī izpildīt šos līgumus, nebūt neļauj secināt, ka ar apstrīdēto lēmumu būtu apdraudēta *DSD* sistēmai uzticēto savākšanas un reģenerācijas pakalpojumu sniegšana ekonomiski pieņemamos apstākļos.

209 It sevišķi neviens pierādījums lietas materiālos neļauj secināt, ka apstrīdētais lēmums radītu risku, ka *DSD* vairs nevarēs regulāri vākt iepakojumu visā Vācijas teritorijā, sasniegt Noteikumos paredzēto reģenerācijas līmeni vai sniegt pierādījumus par daudzumu, kas paredzēts minētajos Noteikumos. Tāpat Pirmās instances tiesa jau, izskatot pirmo pamatu, ir nospriedusi, ka prasītāja nav pierādījusi, ka pirmā pienākuma izpilde varētu deformēt konkurenci, nodarot tai kaitējumu.

210 Tādējādi otrais pamats ir jānoraida.

C — Par trešo pamatu — ka apstrīdētā lēmuma 3. panta b) punktā noteiktais pienākums pārkāpj EKL 81. panta 3. punktu un EKL 86. panta 2. punktu

211 Prasītāja apgalvo, ka apstrīdētā lēmuma 3. panta b) punktā noteiktais pienākums (turpmāk tekstā — "otrais pienākums"), saskaņā ar kuru "*DSD* nevar pieprasīt, lai savākšanas uzņēmumi, kas noslēguši ar *DSD* konkurentiem līgumus par kopīgu tvertņu un citu izlietota pārdošanas iepakojuma savākšanas un šķirošanas iekārtu izmantošanu, tai sniegtu pierādījumus par iepakojuma daudzumu, kas nav savākts *DSD* sistēmā", pārkāpj EKL 81. panta 3. punktu un EKL 86. panta 2. punktu. Tā šajā sakarā norāda uz iepriekš, runājot par pirmo un otro pamatu, izvirzītajiem argumentiem.

212 Turklāt prasītāja norāda, ka saskaņā ar Noteikumiem par iepakojumu Vācijas iestādes tai uzliek pienākumu pārstrādāt "faktiski savākto iepakojuma daudzumu" (skat. Noteikumu 6. panta I pielikuma 1. nodaļas 5. punktu) un ka, lai iesniegtu pierādījumus par šo daudzumu, tā lūdz savākšanas uzņēmumiem tai katru mēnesi norādīt "savākto daudzumu". Otrais pienākums tomēr neļauj *DSD* pieprasīt šiem savākšanas uzņēmumiem, lai tie tai sniegtu pierādījumus "par iepakojuma daudzumu, kas nav savākts *DSD* sistēmā", ja savākšanas iekārtas tiek izmantotas kopīgi. Saskaņā ar apstrīdēto lēmumu šis pienākums esot nepieciešams, "lai *DSD* konkurenti varētu brīvi izmantot iepakojuma daudzumu, kas tiem savākts, kopīgi izmantojot savākšanas iekārtas" (apstrīdētā lēmuma 182. apsvērums). Šajā sakarā prasītāja apgalvo, ka otrā pienākuma mērķis ir nodrošināt, lai kopīgas izmantošanas gadījumā savāktais daudzums netiktu izmantots, lai pierādītu *DSD* apstrādāto daudzumu, bet, gluži pretēji, lai to pieskaitītu konkurentiem. Tomēr šim pienākumam nevajadzētu izslēgt iespēju *DSD* pieprasīt savākšanas uzņēmumiem tai sniegt informāciju par visu savākšanas iekārtās savākto iepakojumu, lai varētu pierādīt savākto daudzumu.

213 Pirmās instances tiesa vispirms norāda, ka prasītāja savā trešajā pamatā nemin jaunus vai īpašus argumentus, kas norādītu, kādā veidā otrais pienākums pārkāpj EKL 81. panta 3. punktu un EKL 86. panta 2. punktu. Šādos apstākļos trešais pamats jānoraida to pašu iemeslu dēļ, kas minēti par pirmo un otro pamatu.

214 Turklāt Pirmās instances tiesa konstatē, ka tiesas sēdē Komisija un *DSD* vienojās par to, kā jāinterpretē apstrīdētā lēmuma 3. panta b) punktā noteiktā otrā pienākuma saturs.

215 Tādējādi, ņemot vērā lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumus un atbildes uz tiesas sēdē uzdotajiem jautājumiem, Pirmās instances tiesa uzskata, ka, lai gan saskaņā ar otro pienākumu *DSD* nevar pieprasīt savākšanas uzņēmumiem tai sniegt informāciju par konkurējošas kolektīvās sistēmas savākto iepakojuma daudzumu, *DSD* tomēr patur iespēju lūgt minētajiem uzņēmumiem tai sniegt informāciju, kas nepieciešama, lai tā varētu pierādīt *DSD* sistēmas savākto daudzumu. Šīs tiesības uz informāciju turklāt ir skaidri paredzētas apstrīdētā lēmuma 175. apsvērumā.

216 Šajā sakarā izjautāta tiesas sēdē Komisija norādīja, ka otrais pienākums neliedz prasītājai uzzināt ne kopējo savākšanas uzņēmumu savākto iepakojuma daudzumu, ne to, kāda daļa no šī iepakojuma pienākas *DSD*, norādot, ka svarīgākais ir tas, lai *DSD* nemēģinātu uzskatīt par savu to iepakojuma daudzumu, ko šie savākšanas uzņēmumi savākuši kādai konkurējošai sistēmai. Šim Komisijas viedoklim piekrīt arī prasītāja (skat. 212. punktu).

217 Šādos apstākļos otrais pienākums ir interpretējams tā, ka, pirmkārt, *DSD* nevar pieprasīt, lai savākšanas uzņēmumi, kas ir tās partneri saskaņā ar līgumu par pakalpojumu sniegšanu, tai pieskaitītu iepakojuma daudzumu, kas savākts kādai konkurējošai sistēmai, un, otrkārt, ka šis pienākums neliedz *DSD* uzzināt kopējo savākšanas uzņēmumu savākto iepakojuma daudzumu, kā arī daļu, kas no šī iepakojuma pienākas *DSD*.

D — *Par ceturto pamatu, kas saistīts ar prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 72. apsvērumā paredzētās saistības un balstīts uz pamattiesību uz pieeju tiesai pārkāpumu*

1. *Lietas dalībnieku argumenti*

218 Prasītāja atgādina, ka tā pēc Komisijas lūguma uzņēmās saistības "pret *VfW* un līdzīgās situācijās vairs neierosināt tādas prasības pārtraukt nelikumīgu darbību, kā aprakstītas [*Landgericht Köln*] 1997. gada 18. marta spriedumā" (apstrīdētā lēmuma 72. apsvērums), kas notika pēc tam, kad *DSD* bija cēlusi prasību, lai iebilstu pret to, ka *VfW* bez maksas izmantoja *DSD* sistēmas savākšanas iekārtas. Saskaņā ar prasītājas teikto šīs saistības esot pretrunā pamattiesībām uz brīvu pieeju tiesai (iepriekš minētais spriedums lietā *ITT Promedia*/Komisija, 60. punkts). Šis pārkāpums esot vēl izteiktāks tāpēc, ka prasība izbeigt nelikumīgu darbību, ko *DSD* cēla pret saviem konkurentiem, neesot "acīmredzami nepamatota" un tātad ļaunprātīga Vācijas tiesību izpratnē (iepriekš minētais spriedums lietā *ITT Promedia*/Komisija, 56. punkts). No *Landgericht Köln* sprieduma faktiski izrietot, ka *DSD* var likumīgi uz Vācijas likuma par negodīgu konkurenci pamata tiesā pieprasīt to, lai *VfW* nevarētu bez maksas izmantot *DSD* finansētās savākšanas iekārtas. Saskaņā ar šo spriedumu kopīgai šo savākšanas iekārtu izmantošanai ir vajadzīga *DSD* piekrišana un "zināmas maksas" pārskaitīšana tieši *DSD*.

219 Komisija, ko atbalsta *Landbell*, norāda, ka prasītāja kritizē saistības, kas ierosinātas, lai atbildētu uz Komisijai adresētiem vairāku trešo personu apsvērumiem, saskaņā ar kuriem *DSD*, pretēji apstrīdētā lēmuma 71. apsvērumā minētajām saistībām, liedz brīvu pieeju tās partneru savākšanas iekārtām. Komisija tādējādi norāda, ka, tā kā prasītāja nevar liegt savākšanas uzņēmumiem ļaut izmantot kopīgi savas iekārtas, tai nevar arī būt tiesības aizliegt šādu kopīgu izmantošanu saviem konkurentiem.

2. *Pirmās instances tiesas vērtējums*

220 Jāatgādina, ka pēc *Oficiālajā Vēstnesī* publicētā paziņojuma, kurā bija pausts Komisijas nodoms apstiprināt dažādos *DSD* sistēmas līgumus, vairākas trešās personas vērsās Komisijā un norādīja, ka, pretēji saistībām, ko *DSD* bija uzņēmusies administratīvās procesa stadijā saistībā ar trešām personām doto iespēju brīvi piekļūt tās partneru savākšanas iekārtām, *DSD* par šo iekārtu kopīgu izmantošanu vērsās tiesā. Tādējādi *Landgericht Köln* 1997. gada 18. marta spriedums skaidri apliecināja *DSD* vēlmi pretoties individuālajai sistēmai *VfW*, kas vēlējās bez maksas piekļūt *DSD* sistēmā zināmās Vācijas slimnīcās izmantotajām savākšanas iekārtām.

221 Šajā sakarā Komisija 1997. gada 21. augusta vēstulē *DSD* norādīja, ka rīcība, lai liegtu trešām personām izmantot tās partneru savākšanas iekārtas, varētu attiekties uz EKL 82. pantu, un tā izsvēra nozīmi, kāda šai rīcībai varētu būt procesā par atbrīvojuma piemērošanu, ciktāl saskaņā ar ceturto EKL 81. panta 3. punktā minēto nosacījumu, nolīgums, kas paziņots, lai saņemtu atbrīvojumu, nedrīkst likvidēt konkurenci attiecībā uz būtisku daļu attiecīgo preču.

222 Pēc šī viedokļa pieņemšanas *DSD*, lai novērstu bažas, ko Komisija bija izteikusi 1997. gada 21. augusta vēstulē, uzņēmās šādas saistības, kas minētas apstrīdētā lēmuma 72. apsvērumā:

"[*DSD*] apņemas pret *VfW* un līdzīgās situācijās vairs neierosināt tādas prasības pārtraukt nelikumīgu darbību kā *Landgericht Köln* 1997. gada 18. marta spriedumā aprakstītās. Tiesību uz informāciju un tiesību uz atlīdzību izmantošana attiecībās ar savākšanas uzņēmumiem, kas ir līgumiski saistīti ar [*DSD*], paliek iespējama."

223 Šajā sakarā nevar apgalvot, ka šādas saistības pārkāptu *DSD* tiesības uz pieeju tiesai. *DSD* Komisijai šīs saistības ierosināja brīvprātīgi un lai novērstu to, ka šī iestāde rīkotos pēc tās 1997. gada 21. augusta vēstules. Tādējādi, kad *DSD* būtībā Komisijai norādīja, ka tā atteicās celt prasības Vācijas tiesās, lai apstrīdētu līgumus, ko savākšanas uzņēmumi, kas noslēguši līgumu par pakalpojumu sniegšanu ar *DSD*, var noslēgt ar dažādām sistēmām, kuras var interesēt kopīga šo uzņēmumu savākšanas iekārtu izmantošana, tāda bija tās vēlme atbilstoši principam, ka, zinot visus lietas apstākļus, ir iespējams atteikties no sev piederošām tiesībām.

224 Vēl jānorāda, ka *DSD* 72. apsvērumā minētajās saistībās veiktā atteikšanās no tiesībām nav veikta bez atlīdzinājuma no Komisijas puses.

225 Tādējādi nav apstrīdams, ka Komisija pēc tam, kad *DSD* uzņēmās saistības, neierosināja procesu uz EKL 82. panta pamata, pretēji tam, kā tas bija ar firmas

zīmes izmantošanas līgumu, par kuru Komisija šādu procesu ierosināja, saņemot apsvērumus, ko pēc paziņojuma *Oficiālajā Vēstnesī* iesniedza ieinteresētās trešās personas.

226 Tāpat nav apstrīdēts tas, ka Komisija *DSD* ierosinātās saistības ņēma vērā un dziļāk nepētīja iespējamu konkurences problēmu saistībā, piemēram, ar individuālo sistēmu pieeju savākšanas iekārtām Vācijas slimnīcās vai citos tirgus segmentos. Šāda analīze faktiski varēja būt nepieciešama, lai ļautu Komisijai pārbaudīt ietekmi, kāda *DSD* rīcībai lietā, kurā taisīts *Landgericht Köln* 1997. gada 18. marta spriedums, varēja būt uz tās līguma par pakalpojumu sniegšanu analīzi saistībā ar EKL 81. panta 1. un 3. punktu. Šajā lietā Komisijas analīze šajā sakarā palika neskaidra, pat ja lēmumā ir norādīts, ka var pieņemt, ka slimnīcas teritorijā atrodas vairākas savākšanas iekārtas (apstrīdētā lēmuma 128. apsvērums). No šī apgalvojuma nevar secināt, kāds rezultāts varētu būt bijis sīkai konkurences apstākļu analīzei slimnīcām piegādātā iepakojuma jomā.

227 Šādos apstākļos Komisija saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu un Regulas Nr. 17 8. pantu likumīgi varēja uzskatīt, ka tai nepietika ar *DSD* uzņemtajām saistībām attiecībā uz kolektīvo sistēmu pieeju *DSD* partneru savākšanas iekārtām, bet, ka tai bija jāiet tālāk un lēmumā piemērot atbrīvojumu jānosaka pienākums, kas ļautu nodrošināt to, ka līgums par pakalpojumu sniegšanu neļautu *DSD* likvidēt konkurenci konkrētajos tirgos.

228 Šajā sakarā no tā, ka pirmais pienākums neattiecas uz individuālajām sistēmām, jo šīm sistēmām nav jānodrošina pieeja *DSD* partneru savākšanas iekārtām tāpēc, ka pastāv alternatīvi risinājumi, kurus piedāvā savākšanas uzņēmumi, kas nav noslēguši līgumu par pakalpojumu sniegšanu ar *DSD* (skat. 120.–129. punktu un apstrīdētā lēmuma 159. apsvērumu), nevar secināt, ka apstrīdētā lēmuma 72. apsvērumā

minētās saistības būtu nelikumīgas, jo tās neatbild uz apstrīdētajā lēmumā identificētu konkurences problēmu. Šīs saistības faktiski atbilst citādai loģikai nekā tai, kuras dēļ Komisija pieņēma pirmo pienākumu. Ja šī pienākuma mērķis ir nodrošināt EKL 81. panta 3. punktā minētā ceturtā nosacījuma izpildi, proti, nodrošināt, ka līgums par pakalpojumu sniegšanu nelikvidē konkurenci konkrētajos tirgos, saistības paredz tikai atvieglot Komisijas darbu, kad tai jāpieņem negatīvs apstiprinājums vai jāpiemēro atbrīvojums. Taču, kā norādīts iepriekš 225. un 226. punktā, saistības, ko uzņēmās *DSD*, Komisijai ļāva izvairīties no tādu jautājumu analīzes, kas paši par sevi varētu apstrīdēt apstrīdēto lēmumu vai dot iemeslu procesa ierosināšanai saskaņā ar EKL 82. pantu.

229 No iepriekš minētā izriet, ka prasītājas ierosinātās saistības, kas minētas apstrīdētā lēmuma 72. apsvērumā, neapdraud tās tiesības uz pieeju tiesai, jo *DSD* tās uzņēmās, zinot visus lietas apstākļus, lai panāktu, ka Komisija beidz izskatīt jautājumus, kas varētu dot pamatu ierosināt procesu saskaņā ar EKL 82. pantu vai apstrīdēt tās saskaņā ar EKL 81. pantu veikto analīzi.

230 Tādējādi ceturtais pamats ir jānoraida.

231 No visa iepriekš minētā izriet, ka prasība ir jānoraida pilnībā, ciktāl tā attiecas uz pirmo un otro pienākumu, apstrīdēto lēmumu kopumā vai tikai uz saistībām, kas minētas apstrīdētā lēmuma 72. apsvērumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

232 Atbilstoši Pirmās instances tiesas reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Atbilstoši Reglamenta 87. panta 3. punktam, ja abiem lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Pirmās instances tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši. Šajā lietā Pirmās instances tiesa uzskata, ka, ņemot vērā sniegto pirmā pienākuma satura interpretāciju, to attiecinot tikai uz kolektīvajām sistēmām, kas konkurē ar *DSD*, un nevis individuālajām sistēmām un otrā pienākuma satura interpretāciju, šajos aspektos prasītājas sniegtie iebildumi ir daļēji apmierināti. Tāpēc Pirmās instances tiesa uzskata, ka, taisnīgi izvērtējot lietas apstākļus, jānolemj, ka Komisijai ir jāatlīdzina viena ceturtdaļa no prasītājas tiesāšanās izdevumiem un jāsedz viena ceturtdaļa no saviem tiesāšanās izdevumiem pašai. Prasītājai jāsedz trīs ceturtdaļas no saviem tiesāšanās izdevumiem pašai, jāatlīdzina trīs ceturtdaļas no Komisijas tiesāšanās izdevumiem, kā arī visi *Landbell* tiesāšanās izdevumi.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (pirmā palāta)

nospriež:

1) prasību noraidīt;

2) **prasītāja *Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH* sedz trīs ceturtdaļas no saviem tiesāšanās izdevumiem pati un atlīdzina trīs ceturtdaļas no Komisijas, kā arī visus *Landbell AG Rückhol-Systeme* tiesāšanās izdevumus;**

3) **Komisija sedz vienu ceturtdaļu no saviem tiesāšanās izdevumiem pati, kā arī atlīdzina vienu ceturtdaļu no prasītājas tiesāšanās izdevumiem.**

García-Valdecasas Cooke Labucka

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2007. gada 24. maijā.

Sekretārs

E. Coulon

Priekšsēdētājs

J. D. Cooke

Satura rādītājs

Atbilstošās tiesību normas ..... II - 1696

A — Noteikumi par iepakojuma atkritumu rašanās novēršanu ..... II - 1696

B — *Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH* kolektīvā sistēma, firmas zīmes izmantošanas līgums un līgums par pakalpojumu sniegšanu .... II - 1699

Prāvas rašanās fakti ..... II - 1700

Apstrīdētais lēmums ..... II - 1702

A — Par līgumtiesiskajām attiecībām starp *DSD* un savākšanas uzņēmumiem ..... II - 1703

B — Vērtējums saistībā ar EKL 81. panta 1. punktu ..... II - 1704

1. Par savākšanas uzņēmumam paredzēto ekskluzivitātes noteikumu ..... II - 1704

2. Par pieeju savākšanas uzņēmumu iekārtām ..... II - 1706

C — Vērtējums par EKL 81. panta 3. punktu ..... II - 1708

D — Komisijas lēmumā piemērot atbrīvojumu noteiktie pienākumi ..... II - 1710

E — Secinājums ..... II - 1711

F — Rezolutīvā daļa ..... II - 1712

Process un lietas dalībnieku prasījumi ..... II - 1714

Juridiskais pamatojums ..... II - 1716

A — Par pirmo pamatu, ka pienākums, kas ietverts apstrīdētā lēmuma 3. panta a) punktā, pārkāpj EKL 81. panta 3. punktu un samērīguma principu ..... II - 1716

1. Par nepieciešamību saņemt *DSD* piekrišanu kopīgai savākšanas iekārtu izmantošanai ..... II - 1717

a) Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1717

b) Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 1719

2. Par pirmo daļu, ka nav nekādas vajadzības kopīgi izmantot savākšanas iekārtas ..... II - 1725

a) Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1725

b) Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 1728

i) Par kolektīvās sistēmas konkurentu nepieciešamību izmantot iekārtas kopīgi ..... II - 1729

ii) Par apgalvoto individuālo sistēmu nepieciešamību izmantot iekārtas kopīgi ..... II - 1735

3. Par trešo daļu, ka nav iespējams paredzēt pienākumu, lai vērstu par labu iespējamu EKL 81. panta 1. punkta un EKL 82. panta pārkāpumu ..... II - 1740

a) Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1740

b) Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 1743

i) Par pieņemamību ..... II - 1743

ii) Par būtību ..... II - 1744

4. Par trešo daļu — samērīguma principa pārkāpumu ..... II - 1748

a) Par apgalvoto Noteikumu par iepakojumu pārkāpumu ..... II - 1749

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1749

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 1750

b) Par konkurences deformēšanas risku, kaitējot *DSD* ..... II - 1754

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1754

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 1755

c) Par apgalvoto apdraudējumu preču zīmes "Der Grüne Punkt" darbībai II - 1756

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1756

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 1759

d) Par pirmā pienākuma ietekmi uz tiesībām uz pieeju valsts tiesai ..... II - 1762

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1762

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 1763

5. Secinājums par pirmo pamatu ..... II - 1764

B — Par otro pamatu — ka apstrīdētā lēmuma 3. panta a) punktā ietvertais pienākums pārkāpj EKL 86. panta 2. punktu ..... II - 1765

1. Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1765

2. Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 1766

C — Par trešo pamatu — ka apstrīdētā lēmuma 3. panta b) punktā noteiktais pienākums pārkāpj EKL 81. panta 3. punktu un EKL 86. panta 2. punktu .... II - 1768

D — Par ceturto pamatu, kas saistīts ar prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 72. apsvērumā paredzētās saistības un balstīts uz pamattiesību uz pieeju tiesai pārkāpumu ..... II - 1770

1. Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1770

2. Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 1771

Par tiesāšanās izdevumiem ..... II - 1775